

HOLLANDA

GENEL BİLGİLER

COĞRAFİ KONUM

Hollanda Krallığı, Hollanda ve Karayip Denizindeki altı adadan (Aruba ve Hollanda Antilleri) oluşmaktadır.

Avrupa Birliği'nin alan olarak en küçük ülkelerinden bir tanesi olan Hollanda Batı Avrupa'da Kuzey Denizi kıyısında, Almanya ve Belçika arasında yer almaktadır. Ren, Maas ve Shelde nehirlerinin deltasında kurulmuş olan Hollanda'nın 41.526 km²'lik yüzölçümünün 7.578 km²'lik kısmı (% 18) su ve kanallardan oluşmaktadır. Coğrafi yapısı itibariyle düz bir araziye sahip olan ülke topraklarının yarısından çoğu deniz seviyesinin altında bulunmaktadır.

Varlığını hidrolik mühendisliğine borçlu olan Hollanda topraklarının % 20'si, "polder" adı verilen denizden kazanılmış topraklar olup ülke topraklarının 2/3'si dünyanın en geniş kapsamlı su kontrol projeleri sayesinde su altında kalmaktan korunmaktadır. Ülkenin en yüksek noktası 321 metre, en alçak noktası – 6,7 metre (deniz seviyesinin altında)'dir. 16,5 milyonluk nüfusu ve km² başına düşen 491 kişi ile dünyanın nüfusu en yoğun ülkelerinden birisidir.

Hollanda, nemli ve yağışlı bir iklime sahiptir ve yağışlar tüm yıl boyunca görülmektedir. Hollanda'nın iklimi, Kuzey denizi kıyılarında bulunması ve Karayip bölgesinden gelen "gulf stream" in etkisi ile ılımlıdır. Yazın ortalama sıcaklık 16 derece, kışın ise 3 derecedir. Bununla birlikte, nem oranının fazlalığı, ısının daha sıcak veya daha soğuk olarak hissedilmesine neden olmaktadır. Diğer taraftan, düz bir arazi yapısına sahip olan ülkede Kuzey Denizi'nden esen rüzgar, özellikle deniz kıyısında bütün etkisi ile hissedilebilmektedir. Konumu nedeniyle değişik hava koşullarının yaşanabildiği bir ülke olan Hollanda'da aynı gün içinde bir kaç kez güneşli ve yağışlı hava yaşanabilmektedir.

SİYASİ VE İDARİ YAPI

Hollanda idari açıdan, Drenthe, Flevoland, Friesland, Gelderland, Groningen, Limburg, Overijssel, Utrecht, Zeeland, Noord Brabant, Zuid Holland, Noord Holland olmak üzere 12 Eyaletten oluşmaktadır. Kraliçe, Devletin başıdır. Bağlı Bölgeler Aruba ve Antiller'de Kraliçe tarafından atanan valiler bulunmakta olup, bu bölgelerin bakanları da, Kraliyetle ilgili konular görüşülürken toplantılara katılmak üzere, Hollanda Bakanlar Kurulu'nda yer almaktadır.

Hollanda, parlamento esasına dayalı anayasal bir monarşidir. Devlet yapısında "yasama" Kraliçe, Parlamento ve Bakanlar Kurulu'ndan oluşmaktadır. Parlamento, İl Konseyi üyeleri tarafından dört yıllığına seçilen 75 üyeli I. Meclis (Senato) ve halk tarafından gizli oy ve nisbi temsil usulü ile yine dört yıllık süre için seçilen 150 üyeli II. Meclis'den (Temsilciler Meclisi) oluşmaktadır.

En yüksek yargı makamı Hollanda Yüksek Temyiz Mahkemesi'dir. Mahkeme, yargı idaresinin gözetimi ve temyiz davalarını karara bağlama görevlerini yürütür. Sadece vergi hukukuna giren konularda ilk derece mahkemesi olarak görev yapan beş adet temyiz mahkemesi vardır. Medeni hukuk ve ceza hukuku davaları, altmış bir alt-bölge mahkemesi tarafından ele alınmakta olup, bunların bakmadığı davalar için de on dokuz bölge mahkemesi bulunmaktadır. Ayrıca, çocuklar için çocuk mahkemeleri ve borsa vb. kurumlar için özel tahkim mahkemeleri vardır.

TARİHÇE

Netherlands (Alçak Ülkeler), İspanya Krallığı yönetiminde olan on yedi eyaletin bir parçasıydı. On yedi eyalet 1568 yılında İspanya ile savaşa girmiş ve 1581 yılında bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. İspanya, 80 yıl süren savaşların sonunda 1648 yılında eyaletlerin bağımsızlığını tanımıştır. Netherlands Eyaleti'ne 1559 yılında yönetici olarak atanan Nassau Kontu Prens William Orange, Hollanda Kraliyet ailesinin atası ve Hollanda devletinin kurucusu olarak kabul edilmektedir.

16-17'nci yüzyıllarda Avrupa'da kraliyet aileleri arasında süregelen savaşlar, akraba evlilikleri ve miraslar nedeniyle birçok defa yönetim değişikliği yaşanmıştır. 1815 yılında Viyana Kongresi ile Belçika ve Lüksemburg'u da kapsayan bölgede Birleşik Hollanda Krallığı ilan edilmiştir.

Daha sonra Belçika 1830 yılında ve Lüksemburg 1890 yılında Birleşik Hollanda Krallığı'ndan ayrılmışlardır. 1848 yılında Hollanda'nın önemli devlet adamlarından Thorbecke tarafından ilk anayasa oluşturulmuştur.

Yeni yapılan keşiflerle zengin hammadde kaynakları bulunması nedeniyle 17'nci yüzyılda Hollanda ekonomik bakımdan güçlenmiş ve dünyanın sayılı bir ticaret merkezi ve deniz gücü haline gelmiştir. Bundan sonra denizlerdeki hakimiyetini uzun süre korumayı başarmıştır. Hollanda, 18 ve 19'uncu yüzyıllarda sömürgeci bir politika izleyerek Afrika'da, Güney Amerika'da ve Asya'da sömürgeler edinmiş olup en önemli sömürgeleri Cape Town, Endonezya ve İngilizlerle şu anki New York şehri karşılığında takas edilen Surinam olmuştur. Hollanda sömürgecilik döneminde yoğun olarak köle ticareti yapmıştır.

Hollanda, I. Dünya Savaşı'nda tarafsız kalmış ve savaşın dışında kalabilmiştir. Ancak Hollanda, II. Dünya Savaşı'nda Almanlar tarafından 1940'ta işgal edilmiş, işgal 1945'te son bulmuştur. Hollanda, II. Dünya Savaşı'ndan sonra tarafsızlık politikasından vazgeçmiş ve NATO ile Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üye olmuştur.

II. Dünya Savaşı sonrasında yaşanan bağımsızlık hareketleri sonrasında Endonezya ve Güney Afrika'daki sömürgeleri özgürlüklerini ilan etmişler, Antiller ve Aruba'yla ise Hollanda'yla ilişkileri düzenleyici nitelikte bir "İmtiyazlar Anlaşması" imzalanmıştır (29 Aralık 1954). Bu anlaşma ile her ülkenin kendi iç işlerinde bağımsız, dış işlerinde koordineli hareket etmesi kararlaştırılmıştır.

Günümüzde, Kraliçe, Devletin başıdır. Aruba ve Antillerde Kraliyeti temsil eden ve Kraliçe tarafından atanan Valiler bulunmakta olup onların bakanları da Kraliyetle ilgili konular görüşülürken toplantılara katılmak üzere Hollanda Bakanlar Kurulu'nda yer almaktadır.

NÜFUS VE İŞGÜCÜ YAPISI

Hollanda'nın nüfusu, 2018 yılı itibarı ile tahmini olarak 17,2 milyondur. Nüfusun % 80'i Hollandalı, % 20'si ise azınlıklardan oluşmaktadır. 3,3 milyonluk göçmen nüfus içerisinde en büyük grup, yaklaşık 400 bin kişi ile Türklere'dir (% 2,5). Daha sonra Fas, Surinam ve Endonezya kökenliler gelmektedir.

Nüfus yoğunluğu km² başına 486 olan Hollanda, dünyadaki nüfus yoğunluğu en yüksek olan ülkelerden birisidir. Nüfusu en fazla olan şehirler sırasıyla, Amsterdam, Rotterdam, Lahey, Utrecht, Eindhoven, Tilburg'dur.

Ülkede yaklaşık 8 milyonu bulan işgücünün % 1,2'si tarım, % 17,2'si sanayi ve % 81,6'sı hizmetler sektöründe çalışmaktadır.

DOĞAL KAYNAKLAR VE ÇEVRE

PETROL

Hollanda Kuzey Denizde zengin petrol rezervlerine sahip olmakla birlikte, bu rezervlerin miktarı, sahip olduğu doğalgaz kaynaklarından çok daha azdır. Bilinen petrol rezervlerinin miktarı, 100-200 milyon varil olarak tahmin edilmektedir. Hollanda hükümeti petrol çıkarma işlemlerine devam edilmesi taraftardır.

DOĞALGAZ

Hollanda hem topraklarında hem de Kuzey Denizde olmak üzere zengin doğalgaz rezervlerine sahiptir. Ülkenin doğalgaz sektörü petrol sektöründen çok daha büyüktür. Avrupa Birliği ülkeleri arasında en büyük doğalgaz rezervleri, 1959 yılında Groningen yakınlarında bulunmuştur. Yıllar boyunca Hollanda, Rusya ile birlikte Batı Avrupa için en önemli doğalgaz tedarikçilerinin başında gelmiştir.

Rusya, Norveç, ABD, Kanada; İran ve Endonezya'dan sonra Hollanda, dünyadaki en büyük doğalgaz üretici ve ihracatçılarından birisidir. Enerji ihtiyacının yaklaşık yarısını kendi doğalgaz kaynakları ile karşılamaktadır.

Yasa gereği yıllık doğalgaz üretimi 2.68 trilyon kübik feet (tcf) ile sınırlanmış olup, 2008-2013 yılları arasında bu değer 2.47 tcf'ye düşürülmüştür. Sınırlamadaki amaç, rezervlerin yakın gelecekte de var olmasıdır.

Doğalgaz üretiminin ekonomideki payı, bu sektördeki vergilerin yüksek olduğu 1980'lerin başında zirveye ulaşmıştır. Yüksek fiyatlar bu sektörden elde edilen geliri büyük ölçüde

artırmıştır. Ancak yakıt ve enerji sektöründen elde edilen gelir, 2006 yılında toplam gelirin sadece % 6'sını oluşturmuştur. 1 Ocak 2006'da yaklaşık 1,511 milyar metreküplük doğalgaz rezervi kaldığı açıklanmıştır ve bunun da 21 yılda biteceği hesaplanmıştır. Yeni keşfedilecek ve çıkarılacak doğalgaz miktarının da 240-490 milyar metreküp olacağı tahmin edilmektedir.

2000 yılında, Hollanda doğalgaz sektöründeki özelleştirmenin hızlandırılmasına yönelik bir düzenleme yapılmıştır. Yeni yasayla birlikte, firmaların ve diğer tüketicilerin, 2004'ten itibaren kendi doğalgaz şirketlerini seçebilmelerine olanak sağlanmıştır.

ÇEVRE

Hollanda çevreyi koruma yönünde politikalar oluşturmak, düzenlemeler yapmak ve bunları uygulamak konusunda dünyadaki en etkin ülkelerden biridir. Hollanda devleti, çevreye en az zararı verecek şekilde sürdürülebilir kalkınma yollarını aramaktadır. Devlet, ekonomik faaliyetlerin çevreye olan negatif etkisini telafi etmek amacıyla, daha fazla kaynak ayırma kararı almıştır. Hollanda, Kyoto Sözleşmesi'ni imzalamış olan ülkeler arasında bulunmaktadır.

Ministry of Housing, Special Planning and the Environment (Konut, Alan Düzenleme ve Çevre Bakanlığı) çevre politikalarını oluşturmak ve uygulamaktan sorumlu kurumdur. Hollanda'nın mevcut çevre politikası aşağıdaki konulara ilişkin düzenlemelerden oluşmaktadır:

- İklim değişikliği
- Asidifikasyon (Sulardaki PH düzeyinin, atmosferden alınan karbon dioksit nedeniyle PH değerinin azalması)
- Eutrophication (suların, fosfat türü besin maddeleri bakımından zenginleşmesi nedeni ile su içerisindeki bitkilerin büyümesinin hızlanması ve sonuçta oksijenin azalması)
- Zehirli ve zararlı maddeler
- Kirletilmiş alanlar
- Atık bertarafı
- Yeraltı sularının yok olması

Hollanda, endüstriyel karbon dioksit gazı ve sülfür dioksit emisyonuna sahip ülkeler arasında başta gelmektedir. 1980-1990 arasında alınan önlemler sonrası, sülfür dioksit emisyon hacmini yarı yarıya azaltmayı başarmış olan Hollanda'da, nehirler tarımsal ve endüstriyel faaliyetler nedeni ile aşırı şekilde kirlenmiş bulunmaktadır.

The Netherlands Environmental Assessment Agency (Hollanda Çevresel Değerlendirme Kuruluşu) isimli bağımsız araştırma enstitüsü, Hollanda hükümetine çevresel politikalar ve bölgesel planlama konusunda tavsiyelerde bulunan üç kuruluşun birisidir. 2008 yılında kurulmuştur. Diğerleri, Centraal Planbureau (Merkezi Planlama Bürosu) ve Sociaal en Cultureel Planbureau (Sosyal ve Kültürel Planlama Bürosu) isimli kuruluşlardır.

GENEL EKONOMİK DURUM

EKONOMİK YAPI

Hollanda ekonomisi, özel sektör ve kamu sektörünün her ikisinin de önemli roller oynadığı karma bir pazar ekonomisi niteliği taşımaktadır. Ekonomi güçlü bir uluslararası yönetime sahiptir. Hollanda, ticaret ve yüksek düzeyli finansal ve mesleki hizmetleri ile ünlenmiş, dünyadaki en zengin ve refah seviyesi yüksek ülkelerden biri olarak öne çıkmaktadır.

Hollanda, Dünya Ekonomik Forumu kapsamlı Kalkınma Endeksi sıralamasında gelişmiş ekonomiler içerisinde 7. sırada, AB ekonomileri arasında 6. sırada yer almakta, IMF'nin 2018 verilerine göre nominal olarak dünyanın en büyük 17. ekonomisini oluşturmakta, kişi başına düşen gelirden de 13. sırada yer almaktadır.

Ekonominin ana sektörleri nakliye/lojistik, kimya sanayi, ticaret ve hizmetlerden oluşmaktadır. İmalat sanayi Hollanda'da, Almanya, Fransa ve İtalya gibi diğer Avrupa ülkelerinde olduğundan daha az baskın durumdadır. Endüstriyel aktiviteler esas olarak gıda işleme, kimyasallar, petrol işleme ve elektrikli makineler üzerine yoğunlaşmıştır.

Son derece mekanize tarım sektörü GSYİH'nın % 1,6'sını ve işgücünün yalnızca % 2'sini istihdam etmekle birlikte gıda işleme sanayisi ve ihracat için önemli miktarda üretim gerçekleştirmektedir.

2017 yılı GSYİH'nda sanayi % 17,9, hizmetler sektörü ise % 70,2 pay almıştır. Bilgi iletişim teknolojileri sektörü halen GSMH artışına % 20 civarında katkıda bulunmaktadır.

Tarım ve gıda ile kimyasallar gibi daha geleneksel sektörlerde biyoteknoloji giderek artan önemde bir rol oynamaktadır. Oldukça dışa açık olan ekonomi dış ticarete ve finansal hizmetlere bağımlıdır.

Hollanda "Euro Zone" içerisinde ve para kontrolü Avrupa Merkez Bankası tarafından sağlanmaktadır. Hollanda finans sektörü Hollanda GSYİH'nın 4 katı olan ve ülkedeki bankacılık işlemlerinin % 80'ni yürüten 4 ticari bankaya odaklanmıştır.

2008 yılı küresel krizi boyunca bütçe açığı GSYİH'nın % 5,3 oranında kalmış, 2009'dan 2013'e kadar süren ekonomik durgunluk döneminde işsizlik iki katı artarak % 7,4'e yükselmiş, hanehalkı harcamaları kısalmıştır. 2010 yılından bu yana Hollanda hükümeti kamu finansmanının geliştirilmesi, emek piyasası, konut sektörü, enerji piyasası ve emekli aylıkları gibi anahtar alanlarda yapısal reformlar hayata geçirmiş, 2014 yılından itibaren de ekonomik büyüme az da olsa artmaya başlamıştır.

2018'de ekonomik büyüme % 2,5 düzeyinde olmuş ve kişi başına düşen GSYİH kriz dönemi öncesi düzeyin üzerine yükselmiştir.

2018-2021 dönemi için hükümetin açıkladığı mali politikalar, devlet harcamaları ve yatırımlarında artışı, iç talebin yükselmesini, hanehalkı harcamalarını ve yatırımlarını desteklemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca hükümet, işsizlik oranını aşağı çekmek amacıyla kamu ve özel sektörde işçi talebini artırmayı da hedeflemektedir.

İnsani Gelişmişlik Endeksine göre dünyada 189 ülke arasında Hollanda 10. sırada (UN-2017), Ekonomik Serbestlik Endeksine göre dünyada 186 ülke arasında 13. sırada (The Heritage Foundation-2019), Küresel Rekabetçilik açısından dünyadaki 140 ülke arasında 6. sırada (World Economic Forum-2018), İş Yapma Kolaylığı açısından da dünyada 190 ülke arasında 36. sıradadır (Dünya Bankası-2018).

EKONOMİ POLİTİKALARI

Hollanda ekonomisi çok gelişmiş bir serbest piyasa ekonomisidir. Dolayısıyla devletin ekonomideki ana etkisi, daha çok düzenlemeler ve vergilendirme kapsamında olmaktadır. Devlet kapsamlı, yapısal ve düzenleyici reformlar ile sıkı ve istikrarlı bir ekonomi politikasını birlikte uygulamaktadır.

Hollanda ekonomisinin rekabet gücü özellikle son 10 yılda önemli ölçüde gelişmiştir. Bunda hükümetin 1995 yılında Hollanda ekonomisinin teknolojik temelini geliştirecek şekilde büyük kuruluşlara vergi avantajları sağlayan dört yıllık bir planı uygulamaya koymasının özel bir etkisi olmuştur. Hükümet bu dönemde yüksek teknoloji araştırma enstitülerinin kuruluşuna 124 milyon dolar ayırmıştır. Bu planın uygulanması neticesinde, Hollanda özel sektörü yüksek teknoloji Ar-Ge yatırımlarına önem vermiş; üniversite, devlet ve sanayi işbirliği gelişmiştir.

Hollanda devleti ekonomideki rolünü 1980'lerden beri göreceli olarak azaltmaktadır. Özelleştirme çalışmaları halen devam etmekte, piyasaların işleyişi üzerindeki kontrolünü giderek daha da azaltmaktadır. Hollanda, ABD ile birlikte, uluslararası serbest ticareti ve vergi ve tarifelerin azaltılmasını en çok destekleyen iki ülkeden birisidir. Hollanda'nın 1990'larda başlayan ekonomik başarısı, uyguladığı ekonomi politikaları kapsamında 1970'lerin sonu ve 1980'lerde işyerlerinin geçirdiği değişimin sonucudur.

Avrupa'daki diğer ekonomiler 1990'larda ortalama olarak % 1.6 oranında büyürken, Hollanda ekonomisi ortalama % 2.8 oranında büyümüştür. Devlet pek çok kamu kuruluşunu özelleştirerek ekonomideki rolünü azaltmış, firmaların önemli bir kısmı ileri teknolojileri kullanmaya başlamışlardır. Bu yolla, Hollanda Avrupalı komşularının pek çoğundan daha önce ekonomik reformları gerçekleştirerek, bu ülkelerden çok daha fazla rekabetçi hale gelmiştir. Ekonomi politikalarının sonucu olarak, diğer pek çok gelişmiş ülkede olduğu gibi Hollanda ekonomisinde de hizmetler sektörü büyümüş, tarımsal üretim ve sanayi sektörünün GSMH içerisindeki payı göreceli olarak azalmıştır.

Devlet kurumları, ekonomik ve sosyal politikaları belirlerken, işveren dernekleri ve ticaret birlikleri ile yakın işbirliği içerisinde çalışmaktadır. Bu mekanizmaya 'Polder Model' adı verilmektedir. Polder, Hollandacada, denizden kazanılmış arazi anlamına gelmektedir. Politikalar belirlenirken, bağımsız bir kuruluş olan 'Hollanda Merkezi Planlama Bürosu' nun bilimsel görüş ve verileri de göz önüne alınmaktadır.

Polder modeli, 1982 yılında işveren dernekleri, sendikalar ve devletin birlikte, ekonominin yeniden canlandırılması için, daha kısa çalışma saatleri ve daha düşük ücretler uygulanması yoluyla daha fazla kişi istihdam etmek yönünde ortak karar aldığı anda başlamıştır. Kamu kuruluşlarının özelleştirilmesi ve bütçe kesintileri yönündeki ekonomi politikaları ile birleştirilen bu model, 1990'ların sonunda gerçekleşen Hollanda mucizesinin nedenidir.

Bu süreçte önemli rolü olan kuruluşlardan biri, Jan Tinbergen tarafından 1945 yılında kurulmuş olan 'Hollanda Merkezi Planlama Bürosu'dur. Jan Tinbergen, geliştirdiği makroekonomik model nedeniyle, 1959 yılında Nobel ödülünü kazanmış, bir ekonomisttir. Modeli önce Hollanda'da, II. Dünya Savaşı sonrasında da ABD ve İngiltere'de uygulanmıştır.

Son yirmi yıldır, ekonomik politikalar kısa ve orta vadeli makroekonomik modellere odaklanmak yerine, ekonomik sistemin hem kurumsal yapısının hem de fiziksel ve sosyal altyapısının iyileştirilmesine odaklanmaktadır. İstikrarlı bir ekonomik ortam yaratmak açısından makroekonomik politikalar hala önemini korumakla beraber, ekonominin büyüme potansiyeli ve performansını güçlendirmek açısından yapısal hususların daha önemli olduğu düşünülmektedir.

BELLİ BAŞLI EKONOMİK BÖLGELER

Ekonomik faaliyetler Ranstad olarak bilinen, en büyük dört şehir olan Amsterdam, Rotterdam, Lahey ve Utrecht'ten oluşan alanda yoğunlaşmıştır. Ücretli çalışanların % 50'si Ranstad Bölgesinde bulunan üç batı eyaleti olan Kuzey Hollanda (Noord-Holland), Güney Hollanda (Zuid—Holland) ve ülkenin en zengin bölgesi olan Utrecht'te istihdam edilmektedir.

Hollanda yüzölçümü itibarıyla küçük bir ülke olmasına rağmen ülkenin ekonomik bölgelerinde üretim sektörlerine göre, bölgelerin tarihsel ve coğrafi özelliklerine dayalı bir çeşitlilik vardır. Dağıtım ve depolamaya bağlı birçok aktivite, Rotterdam Rijnmond bölgesi, Zeeland, ya da Amsterdam yakınındaki Kuzey Denizi kanalı gibi belli başlı su yolları ve deniz-nehir bağlantı noktalarının bulunduğu yerlere yakın yoğunlaşmıştır. Amsterdam Schiphol Havaalanı sağladığı dinamik altyapı ile birçok firmaya cazip gelmektedir.

Geleneksel olarak tarımsal bir yapı gösteren ülkenin kuzeyi, aynı zamanda büyük ya da çok sayıda küçük işyerinin toplandığı bir bölgedir. Utrecht ülkenin merkezinde bulunmaktadır ve iş hizmetleri sektöründe önemli bir yere sahiptir. Birçok Hollandalı ve yabancı IT firmasının merkezi bu bölgede yoğunlaşmıştır.

Ülkenin doğusunda ekin ve canlı hayvan yetiştiriciliği başta olmak üzere, çiftçilik sektörü ve et işleme sanayi faaliyet göstermektedir. Kimya sanayindeki Akzo Nobel gibi diğer sanayi kolları da bu bölgededir. Elektronik sektöründe lider isim Philips'in de bulunduğu Noord Brabant bölgesi de önemli bir sanayi merkezidir. DAF traktörlerinin de üretildiği bu bölge, aynı zamanda nakil araçlarının üretim yeridir.

Güneyde Limburg bölgesi, Avrupa nakliye yollarının kesişim yeridir. Almanya'nın Rhine/Ruhr bölgesi ve Merkezi Avrupa'ya geçecek bütün kara ve demiryolları Limburg'dan geçmektedir. Nehirler üzerindeki taşımacılık, Meuse nehri ve Juliana kanalı üzerinden belli başlı Avrupa su yollarına geçişi sağlamaktadır. Limburg bölgesinin ekonomik altyapısının temel dayanaklarından biri de Maastricht-Aachen Havaalanı olup, buradan sağlanan yolcu ve mal taşıma ve charter uçuşları, Avrupa'ya yapılan dağıtımın büyük bir bölümünü oluşturmaktadır. Kimyasallar üretimi konusunda bir joint venture olan DSM-Mitsubishi ve Volvo otomobilleri üreten Nedcar şirketi bu bölgede faaliyet göstermektedir.

Doğuda yer alan Overijssel bölgesi, özellikle tekstil endüstrisi nedeniyle Hollanda'nın en gelişmiş sanayi bölgesidir. Ayrıca metal, kimya, kauçuk ve et işleme sanayileri ile tarım sektörü de bu bölgede bulunan önemli sektörlerdendir. Twente Teknik Üniversitesinin burada kurulmuş olması da bölgenin araştırma ve teknik altyapı bakımından oynadığı önemli rolün bir göstergesidir.

DIŞ TİCARET

HOLLANDA'NIN DIŞ TİCARETİ (MİLYON \$)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2014	672,8	589,6	1262,4	83,3
2015	570,7	512,4	1083,1	58,3
2016	571,3	504,9	1076,2	66,4
2017	651,8	574,1	1225,9	77,7
2018	722,7	646	1368,7	76,7

Kaynak: ITC-Trade Map

HOLLANDA'NIN İHRACATINDA BAŞLICA ÜRÜNLER (1.000 DOLAR)

Fasıl	Fasıl Açıklaması	2016	2017	2018	Payı
27	Mineral Yakıtlar, mineral Yağlar Ve Müstahzarları, Mumlar	42.953.672	54.496.913	80.886.780	13,81%
84	Nükleer Reaktörler, Kazan: Makina Ve Cihazlar, Aletler, Parçaları	62.413.356	70.501.207	75.978.931	12,97%
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar, Aksam Ve Parçaları	44.288.668	49.827.918	58.862.508	10,05%
90	Optik, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Cihazları, Tıbbi Alet.	24.821.323	28.105.739	32.255.882	5,51%
30	Eczacılık Ürünleri	16.662.962	23.722.369	28.489.274	4,86%
87	Kara Taşıtları, Parçaları Ve Bunların Aksesuarları (Demiryolu Veya Tramvay Vagonları Hariç)	19.790.560	23.347.394	26.283.547	4,49%
39	Plastik Ve Plastikten Mamul Eşya	21.333.399	23.543.084	26.123.535	4,46%
29	Organik Kimyasal Müstahzarlar	13.800.234	16.745.749	21.147.769	3,61%
72	Demir Ve Çelik	10.073.549	12.521.559	13.942.058	2,38%
38	Muhtelif Kimyasal Maddeler	8.301.259	9.642.220	11.791.593	2,01%
6	Canlı Bitkiler Ve Çiçekçilik Müstahzarları	9.732.874	10.137.050	10.697.334	1,83%
4	Süt Ve Süt Mamulleri, Kuş Ve Kümes Hayvan Yumurtaları, Bal Vb.	8.110.248	9.902.237	10.008.040	1,71%
2	Etler Ve Yenilen Sakatat	8.690.939	9.299.719	9.494.037	1,62%
73	Demir Veya Çelikten Eşya	7.265.673	7.488.712	7.876.479	1,34%
7	Yenilen Sebzeler Ve Bazı Kök Ve Yumrular	7.263.111	7.539.890	7.847.468	1,34%
8	Yenilen Meyveler, Kabuklu Yemişler, Turunçgiller Ve Kavun Kabuğu	5.571.169	6.259.187	7.030.731	1,20%
22	Meşrubat, Alkollü İçkiler Ve Sirke	5.260.328	5.766.061	6.146.976	1,05%
20	Sebze, Meyve, Bitki Parçaları, Sert Kabuklu Yemiş Konserveleri	5.165.160	5.597.656	5.987.059	1,02%
19	Esasini Hububat, Un, Nişasta, Süt Teşkil Eden Müstahzarlar	4.818.618	4.906.801	5.661.474	0,97%
48	Kâğıt Ve Karton: Kâğıt Hamurundan Kâğıt Ve Kartondan Eşya	4.758.157	5.246.493	5.624.400	0,96%
76	Alüminyum Ve Alüminyum Eşya	4.324.731	4.809.966	5.489.550	0,94%
61	Örme Giyim Eşyası Ve Aksesuarları	4.035.706	4.526.577	5.359.145	0,92%
23	Gıda Sanayii Kalıntı Ve Döküntüleri, Hazır Hayvan Gıdaları	4.659.544	4.876.409	5.281.323	0,90%

21	Yenilen Çeşitli Gıda Müstahzarları	4.848.779	4.790.650	5.273.162	0,90%
18	Kakao Ve Kakao Müstahzarları	5.168.160	5.433.467	5.226.839	0,89%
62	Örülmemiş Giyim Eşyası Ve Aksesuarları	3.831.548	4.078.999	5.006.037	0,85%
15	Hayvansal Ve Bitkisel Yağlar Ve Bunların Müstahzarları	4.524.578	5.220.689	4.973.564	0,85%
94	Mobilyalar, Aydınlatma, Reklam Lambaları, Prefabrik Yapılar	3.969.133	4.603.367	4.944.457	0,84%
28	İnorganik Kimyasal Müstahzarlar, Organik, İnorganik Bileşikler	3.137.681	3.511.873	4.569.062	0,78%
32	Debagat Ve Boyacılıkta Kullanılan Hülasa, Boya, Macun, Sakızlar	3.328.725	3.559.995	4.525.587	0,77%
40	Kauçuk Ve Kauçuktan Eşya	3.721.220	3.990.150	4.518.898	0,77%
33	Uçucu Yağlar, Rezinoitler, Parfümeri, Kozmetikler Vb.	3.510.516	3.839.191	4.040.619	0,69%
64	Ayakkabılar, Getrler, Tozluklar Vb. Eşya Ve Aksami	3.263.366	3.426.153	3.900.450	0,67%
12	Yağlı Tohum Ve Meyveler, Sanayi Bitkileri, Saman, Hayvan Yemi	3.202.143	3.496.882	3.645.371	0,62%
89	Gemiler, Suda Yüzen Taşıtlar Ve Araçlar	4.660.858	2.955.359	3.565.823	0,61%
3	Balıklar, Kabuklu Hayvanlar, Yumuşakçalar, Diğer Omurgasızlar	2.916.118	3.276.764	3.485.837	0,60%
34	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler, Yıkama-Yağlama Madde.	2.747.988	2.981.119	3.160.862	0,54%
95	Oyuncaklar, Oyun Ve Spor Malzemeleri, Aksam Ve Parçaları	2.841.940	3.117.276	3.086.798	0,53%
99	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Ürün Ve Hizmetler	1.588.881	2.049.991	2.533.094	0,43%
74	Bakır Ve Bakırdan Eşya	1.688.819	2.100.272	2.408.477	0,41%
35	Albüminoid Maddeler, Tutkallar, Enzimler Vb.	1.561.865	1.768.866	2.378.159	0,41%
1	Canlı Hayvanlar	2.312.945	2.581.612	2.339.138	0,40%
42	Deri Eşya, Saraciye Eşyası, Seyahat Eşyası, Bağırsaktan Eşya	1.583.251	1.827.664	2.252.055	0,38%
31	Gübreler	2.002.683	2.019.928	2.018.113	0,34%
88	Hava Taşıtları, Uzay Araçları, Aksam Ve Parçaları	2.418.226	2.282.080	2.007.714	0,34%
16	Ef, Balık, Kabuklu Hayvan, Yumuşakça Vb. Hayvansal Müstahzarlar	1.781.085	1.885.230	1.963.571	0,34%
17	Şeker Ve Şeker Mamulleri	1.353.037	1.497.731	1.880.660	0,32%
82	Adi Metallerden Aletler, Bıçakçı Eşyası, Sofra Takımları	1.389.252	1.715.817	1.849.985	0,32%
44	Ağaç Ve Ağaçtan Mamul Eşya: Odun Kömürü	1.418.030	1.540.396	1.677.225	0,29%
96	Çeşitli Mamul Eşya (Kalemler, Fırçalar Vb.)	1.302.757	1.535.169	1.583.609	0,27%
49	Basılı Kitap, Gazete, Resim Vb. Baskı Sanayi Mamulü, El Yazmaları	1.342.251	1.534.605	1.544.108	0,26%
24	Tütün Ve Tütün Yerine Geçen İşlenmiş Maddeler	2.038.589	1.939.405	1.474.006	0,25%
26	Metal Cevherleri, Cüraf Ve Kül	672.387	915.171	1.426.302	0,24%
47	Odun Hamuru: Lifli Selülozik Maddelerin Hamurları, Hurdalar	1.071.949	1.288.924	1.373.988	0,23%
70	Cam Ve Cam Eşya	1.183.565	1.293.836	1.340.276	0,23%

25	Tuz, Kükürt, Toprak Ve Taslar, Alçılar Ve Çimento	935.073	1.035.651	1.336.769	0,23%
37	Fotoğrafçılıkta, Sinemacılıkta Kullanılan Eşya	1.207.426	1.281.591	1.326.463	0,23%
9	Kahve, Çay, Paraguay Çayı Ve Baharat	1.056.699	1.215.519	1.295.960	0,22%
63	Mensucattan Mamul Diğer Eşya, Kullanılmış Eşya, Paçavralar	1.145.671	1.217.047	1.291.444	0,22%
57	Halılar Ve Diğer Dokumaya Elverişli Maddeden Yer Kaplamaları	1.069.249	1.167.392	1.287.227	0,22%
68	Taş, Alçı, Çimento, Amyant, Mika Vb. Maddelerden Eşya	1.181.749	1.165.287	1.234.728	0,21%
83	Adi Metallerden Çeşitli Eşya	1.000.065	1.100.031	1.224.241	0,21%
54	Dokumaya Elverişli Suni Ve Sentetik Lifler	726.547	392.194	1.173.539	0,20%
79	Çinko Ve Çinkodan Eşya	753.091	980.211	1.052.139	0,18%
11	Değirmencilik Ürünleri, Malt, Nişasta, İnsülin, Buğday Glütenu	416.627	503.346	860.901	0,15%
71	İnciler, Kıymetli Tas Ve Metal Mamulleri, Madeni Paralar	1.639.466	1.596.645	835.890	0,14%
75	Nikel Ve Nikelden Eşya	737.303	629.778	770.505	0,13%
69	Seramik Mamulleri	567.571	550.765	725.196	0,12%
56	Vatka, Keçe, Dokunmamış Mensucat, Özel İplik, Sicim Ve Mamulleri	613.099	546.018	715.273	0,12%
10	Hububat	512.292	554.777	705.581	0,12%
5	Tarifenin Başka Yerinde Yer Almayan Hayvansal Müstahzarlar	542.053	594.937	705.399	0,12%
59	Emdirilmiş, Sıvanmış, Kaplanmış Mensucat, Bunlardan Teknik Eşya	485.262	512.097	690.105	0,12%
91	Saatler Ve Bunların Aksam Ve Parçaları	363.684	419.493	446.119	0,08%
41	Ham Postlar, Deriler (Kürkler Hariç) Ve Köseleler	482.243	483.081	423.886	0,07%
65	Başlıklar Ve Aksamı	253.216	308.569	367.762	0,06%
52	Pamuk, Pamuk İpliği Ve Pamuklu Mensucat	278.105	299.462	324.271	0,06%
81	Diğer Adi Metaller, Sermetler, Bunlardan Eşya	277.410	331.105	300.674	0,05%
86	Demiryolu Ulaşım Araçları Vb. Aksam Ve Parçaları	361.163	303.920	266.028	0,05%
55	Sentetik Ve Suni Devamsız Lifler	244.972	216.851	262.018	0,04%
92	Müzik Aletleri: Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	257.603	218.254	229.672	0,04%
60	Örme Eşya	144.370	162.609	176.593	0,03%
78	Kurşun Ve Kurşundan Eşya	117.125	133.211	156.229	0,03%
97	Sanat Eserleri, Koleksiyon Eşyası, Antikalar	90.165	132.016	146.724	0,03%
80	Kalay Ve Kalay Mamulleri	200.435	224.699	144.768	0,02%
13	Laklar, Sakızlar, Bitkisel Özsu Ve Hülasalar	81.526	97.526	141.498	0,02%
58	Özel Dokunmuş Mensucat, Dantela, Duvar Halıları, İşlemeler	113.111	107.591	123.139	0,02%
43	Postlar, Kürkler, Taklit Kürkler Ve Mamulleri	132.047	164.127	115.465	0,02%
66	Şemsiye, Baston, Kamçı, Kırbaç Ve Bunların Aksamı	66.135	77.143	106.748	0,02%
	DİĞER	337.245	348.819	420.117	0,07%
	TOPLAM	444.867.363	505.941.305	585.622.815	

Kaynak: ITC-Trade Map

HOLLANDA'NIN İTHALATINDA BAŞLICA ÜRÜNLER (1.000 DOLAR)

Fasıl	Fasıl Açıklaması	2016	2017	2018	Payı
27	Mineral Yakıtlar, mineral Yağlar Ve Müstahzarları, Mumlar	52.456.463	65.292.569	94.087.942	18,04%
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar, Aksam Ve Parçaları	48.907.955	56.285.299	66.428.655	12,74%
84	Nükleer Reaktörler, Kazan: Makina Ve Cihazlar, Aletler, Parçaları	53.223.249	59.073.765	62.551.837	12,00%
87	Kara Taşıtları, Parçaları Ve Bunların Aksesuarları (Demiryolu Veya Tramvay Vagonları Hariç)	23.817.080	26.693.286	29.659.181	5,69%
90	Optik, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Cihazları, Tıbbi Alet.	21.053.496	22.779.612	25.317.668	4,86%
30	Eczacılık Ürünleri	13.309.492	14.063.990	16.633.899	3,19%
39	Plastik Ve Plastikten Mamul Eşya	12.975.010	14.637.557	16.107.974	3,09%
29	Organik Kimyasal Müstahzarlar	10.570.010	12.622.824	14.507.120	2,78%
72	Demir Ve Çelik	7.985.946	9.384.416	10.911.335	2,09%
38	Muhtelif Kimyasal Maddeler	6.341.048	7.399.125	8.922.923	1,71%
73	Demir Veya Çelikten Eşya	6.456.834	7.087.627	7.887.547	1,51%
8	Yenilen Meyveler, Kabuklu Yemişler, Turunçgiller Ve Kavun Kabuğu	5.974.788	6.594.535	7.262.100	1,39%
94	Mobilyalar, Aydınlatma, Reklam Lambaları, Prefabrik Yapılar	5.554.154	6.479.672	7.240.156	1,39%
62	Örülmemiş Giyim Eşyası Ve Aksesuarları	5.427.545	6.042.401	6.956.611	1,33%
61	Örme Giyim Eşyası Ve Aksesuarları	5.356.192	6.092.668	6.918.956	1,33%
76	Alüminyum Ve Alüminyum Eşya	4.197.728	4.923.488	6.001.003	1,15%
15	Hayvansal Ve Bitkisel Yağlar Ve Bunların Müstahzarları	4.794.857	5.855.804	5.677.376	1,09%
48	Kâğıt Ve Karton: Kâğıt Hamurundan Kâğıt Ve Kartondan Eşya	4.844.169	5.008.424	5.568.181	1,07%
4	Süt Ve Süt Mamulleri, Kuş Ve Kümes Hayvan Yumurtaları, Bal Vb.	3.826.371	4.539.171	4.910.342	0,94%
18	Kakao Ve Kakao Müstahzarları	4.701.782	4.665.384	4.874.039	0,93%
40	Kauçuk Ve Kauçuktan Eşya	4.081.236	4.514.648	4.793.643	0,92%
64	Ayakkabılar, Getrler, Tozluklar Vb. Eşya Ve Aksanı	4.083.617	4.504.653	4.698.531	0,90%
2	Etler Ve Yenilen Sakatat	4.078.850	4.413.167	4.591.660	0,88%
22	Meşrubat, Alkollü İçkiler Ve Sirke	4.054.581	4.111.345	4.358.482	0,84%
12	Yağlı Tohum Ve Meyveler, Sanayi Bitkileri, Saman, Hayvan Yemi	3.834.976	4.010.474	4.282.459	0,82%
44	Ağaç Ve Ağaçtan Mamul Eşya: Odun Kömürü	3.192.459	3.546.951	4.003.139	0,77%
33	Uçucu Yağlar, Rezinoitler, Parfümeri, Kozmetikler Vb.	3.163.221	3.359.174	3.687.061	0,71%
23	Gıda Sanayii Kalıntı Ve Döküntüleri, Hazır Hayvan Gıdaları	3.289.337	3.362.185	3.648.989	0,70%
10	Hububat	2.536.769	2.955.814	3.361.906	0,64%
28	İnorganik Kimyasal Müstahzarlar, Organik, İnorganik Bileşikler	2.739.097	2.797.660	3.321.935	0,64%
20	Sebze, Meyve, Bitki Parçaları, Sert Kabuklu Yemiş Konserveleri	3.028.730	3.082.826	3.317.330	0,64%

95	Oyuncaklar, Oyun Ve Spor Malzemeleri, Aksam Ve Parçaları	2.591.065	2.903.150	3.162.788	0,61%
26	Metal Cevherleri, Cüruf Ve Kül	1.412.176	2.000.996	2.881.930	0,55%
19	Esasini Hububat, Un, Nişasta, Süt Teşkil Eden Müstahzarlar	2.133.972	2.512.870	2.825.229	0,54%
32	Debagat Ve Boyacılıkta Kullanılan Hülasa, Boya, Macun, Sakızlar	2.174.337	2.501.569	2.816.016	0,54%
21	Yenilen Çeşitli Gıda Müstahzarları	2.343.639	2.498.074	2.789.793	0,54%
7	Yenilen Sebzeler Ve Bazı Kök Ve Yumrular	2.560.316	2.807.420	2.777.377	0,53%
88	Hava Taşıtları, Uzay Araçları, Aksam Ve Parçaları	3.676.033	3.154.760	2.598.322	0,50%
6	Canlı Bitkiler Ve Çiçekçilik Müstahzarları	2.262.071	2.356.822	2.508.541	0,48%
3	Balıklar, Kabuklu Hayvanlar, Yumuşakçalar, Diğer Omurgasızlar	2.184.875	2.413.470	2.495.352	0,48%
74	Bakır Ve Bakırdan Eşya	1.370.756	1.713.952	2.197.273	0,42%
34	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler, Yıkama-Yağlama Madde.	1.821.750	1.941.302	2.146.956	0,41%
42	Deri Eşya, Saraciye Eşyası, Seyahat Eşyası, Bağırsaktan Eşya	1.667.353	1.851.103	2.134.481	0,41%
16	Et, Balık, Kabuklu Hayvan, Yumuşakça Vb. Hayvansal Müstahzarlar	1.659.914	1.839.920	1.818.316	0,35%
63	Mensucattan Mamul Diğer Eşya, Kullanılmış Eşya, Paçavralar	1.460.801	1.651.578	1.813.000	0,35%
9	Kahve, Çay, Paraguay Çayı Ve Baharat	1.516.015	1.747.905	1.783.790	0,34%
82	Adi Metallerden Aletler, Bıçakçı Eşyası, Sofra Takımları	1.486.488	1.658.366	1.774.352	0,34%
47	Odun Hamuru: Lifli Selülozik Maddelerin Hamurları, Hurdalar	1.153.289	1.404.409	1.746.438	0,33%
70	Cam Ve Cam Eşya	1.315.391	1.434.463	1.676.195	0,32%
83	Adi Metallerden Çeşitli Eşya	1.306.710	1.473.978	1.654.973	0,32%
25	Tuz, Kükürt, Toprak Ve Taslar, Alçılar Ve Çimento	1.312.292	1.454.629	1.607.460	0,31%
89	Gemiler, Suda Yüzen Taşıtlar Ve Araçlar	1.278.467	1.219.425	1.529.103	0,29%
1	Canlı Hayvanlar	1.292.694	1.467.871	1.404.965	0,27%
68	Taş, Alçı, Çimento, Amyant, Mika Vb. Maddelerden Eşya	1.173.573	1.259.924	1.387.300	0,27%
35	Albüminoid Maddeler, Tutkallar, Enzimler Vb.	987.910	1.075.175	1.243.172	0,24%
96	Çeşitli Mamul Eşya (Kalemler, Fırçalar Vb.)	971.389	1.101.367	1.205.694	0,23%
49	Basılı Kitap, Gazete, Resim Vb. Baskı Sanayi Mamulü, El Yazmaları	1.013.796	1.052.407	1.098.878	0,21%
17	Şeker Ve Şeker Mamulleri	1.022.245	1.028.611	1.091.519	0,21%
24	Tütün Ve Tütün Yerine Geçen İşlenmiş Maddeler	1.233.534	1.218.940	1.013.484	0,19%
54	Dokumaya Elverişli Suni Ve Sentetik Lifler	617.747	686.830	956.588	0,18%
69	Seramik Mamulleri	694.306	781.668	943.164	0,18%
11	Değirmencilik Ürünleri, Malt, Nişasta, İnsülin, Buğday Glütteni	808.994	909.582	916.534	0,18%
79	Çinko Ve Çinkodan Eşya	582.355	858.696	896.201	0,17%
71	İnciler, Kıymetli Tas Ve Metal Mamulleri, Madeni Paralar	1.711.911	1.703.916	887.112	0,17%
75	Nikel Ve Nikelden Eşya	443.347	250.324	817.165	0,16%

91	Saatler Ve Bunların Aksam Ve Parçaları	696.769	746.757	799.263	0,15%
31	Gübreler	862.804	822.422	751.923	0,14%
37	Fotoğrafçılıkta, Sinemacılıkta Kullanılan Eşya	437.708	643.401	725.318	0,14%
56	Vatka, Keçe, Dokunmamış Mensucat, Özel İplik, Sicim Ve Mamulleri	467.331	482.210	546.913	0,10%
5	Tarifenin Başka Yerinde Yer Almayan Hayvansal Müstahzarlar	417.596	476.266	518.717	0,10%
86	Demiryolu Ulaşım Araçları Vb. Aksam Ve Parçaları	459.860	579.684	406.809	0,08%
97	Sanat Eserleri, Koleksiyon Eşyası, Antikalar	378.553	327.085	401.582	0,08%
59	Emdirilmiş, Sıvanmış, Kaplanmış Mensucat, Bunlardan Teknik Eşya	335.609	337.119	394.802	0,08%
57	Halılar Ve Diğer Dokumaya Elverişli Maddeden Yer Kaplamaları	338.383	380.634	372.914	0,07%
55	Sentetik Ve Suni Devamsız Lifler	309.814	304.713	336.788	0,06%
81	Diğer Adi Metaller, Sermetler, Bunlardan Eşya	237.696	267.558	321.682	0,06%
65	Başlıklar Ve Aksamı	236.705	263.749	286.430	0,05%
41	Ham Postlar, Deriler (Kürkler Hariç) Ve Köseleler	292.961	330.557	285.776	0,05%
99	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Ürün Ve Hizmetler	145.263	185.794	260.031	0,05%
93	Silahlar Ve Mühimmat, Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarları	153.647	213.054	232.142	0,04%
52	Pamuk, Pamuk İpliği Ve Pamuklu Mensucat	175.065	198.441	215.431	0,04%
60	Örme Eşya	159.923	159.390	213.475	0,04%
13	Laklar, Sakızlar, Bitkisel Özsu Ve Hülasalar	139.110	142.197	173.400	0,03%
92	Müzik Aletleri: Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	175.376	148.524	156.700	0,03%
80	Kalay Ve Kalay Mamulleri	150.860	211.022	154.011	0,03%
66	Şemsiye, Baston, Kamçı, Kırbaç Ve Bunların Aksamı	71.669	83.046	101.718	0,02%
67	Hazır Kuş Tüyü Ve İnsan Saçı Mamulleri, Yapma Çiçekler	73.792	84.687	100.510	0,02%
	DİĞER	521.296	571.400	606.644	0,12%
	TOPLAM	398.336.339	450.075.698	521.452.417	

Kaynak: ITC-Trade Map

HOLLANDA'NIN İHRACATINDA BAŞLICA ÜLKELER (1.000 DOLAR)

ÜLKELER	2016	2017	2018	Payı
Almanya	99.296.677	110.857.089	158.866.880	22%
Belçika	45.886.480	51.883.705	76.471.755	10,6%
Fransa	36.084.271	40.626.563	58.772.327	8,1%
Birleşik Krallık	40.015.248	43.410.700	56.676.150	7,8%
ABD	19.239.944	22.037.307	31.236.848	4,3%
İtalya	17.477.126	19.403.172	26.846.141	3,7%
İspanya	13.406.262	15.220.672	21.549.333	3,0%
Polonya	11.226.888	13.178.272	17.623.569	2,4%
İsveç	9.381.675	10.752.542	16.322.518	2,3%
Çin	10.520.047	12.574.817	12.563.587	1,7%

Çek Cum.	7.316.336	7.799.011	12.267.730	1,7%
Avusturya	5.508.375	6.395.466	9.615.598	1,3%
Danimarka	6.303.011	6.512.711	8.626.272	1,2%
İsviçre	6.092.492	6.520.074	8.496.344	1,2%
Rusya Federasyonu	4.639.851	6.100.335	6.955.977	1,0%
Türkiye	5.459.630	6.568.197	6.900.204	1,0%
Finlandiya	4.538.041	4.940.003	6.834.251	0,9%
Singapur	5.276.596	6.040.242	6.710.322	0,9%
Macaristan	3.371.185	3.833.168	5.972.092	0,8%
G. Kore	3.882.623	5.941.183	5.939.995	0,8%
Norveç	4.211.451	4.861.864	5.570.185	0,8%
İrlanda	3.696.554	4.046.950	5.320.685	0,7%
Tayvan	3.409.763	3.665.790	5.132.726	0,7%
Portekiz	2.610.381	3.147.012	5.048.673	0,7%
Nijerya	2.476.928	2.830.750	4.936.334	0,7%
Kanada	2.971.887	3.792.783	4.786.643	0,7%
Japonya	3.214.287	3.980.027	4.454.084	0,6%
B.A.E.	3.054.314	3.189.434	4.195.128	0,6%
Romanya	2.528.763	2.780.336	3.867.673	0,5%
Suudi Arabistan	2.241.474	2.914.946	3.863.393	0,5%
Avustralya	2.367.913	2.872.068	3.681.155	0,5%
Yunanistan	2.229.102	2.503.529	3.254.389	0,5%
İsrail	2.092.591	2.420.717	3.250.260	0,4%
Meksika	2.031.495	2.533.851	3.083.675	0,4%
Brezilya	3.424.175	2.700.370	3.048.161	0,4%
Hong Kong	2.327.147	2.399.981	2.737.217	0,4%
G. Afrika Cum.	1.932.042	2.104.271	2.672.435	0,4%
Hindistan	1.887.730	2.229.781	2.513.938	0,3%
Slovakya	1.521.156	1.637.749	2.285.697	0,3%
Lüksemburg	1.092.110	1.265.723	1.875.083	0,3%
Dünya	444.867.363	505.941.305	722.667.391	

Kaynak: ITC-Trade Map

HOLLANDA'NIN İTHALATINDA BAŞLICA ÜLKELER (1.000 DOLAR)

ÜLKELER	2016	2017	2018	Pay
Çin	35.846.316	40.594.244	100.083.221	15,5%
Almanya	72.628.734	83.106.360	93.564.784	14,5%
Belçika	41.716.681	48.176.139	52.175.861	8,1%
ABD	32.858.394	34.435.667	45.450.569	7,0%
Birleşik Krallık	21.328.569	24.010.934	33.017.519	5,1%
Rusya Federasyonu	13.204.783	15.117.717	25.345.647	3,9%
Fransa	16.673.156	18.157.190	20.465.601	3,2%
Norveç	6.277.939	6.812.941	13.064.793	2,0%
İtalya	9.916.548	11.361.079	12.553.921	1,9%

Japonya	7.742.427	8.669.666	11.915.320	1,8%
Polonya	8.377.598	9.270.565	11.287.230	1,7%
İspanya	7.715.346	8.897.661	10.983.444	1,7%
İrlanda	6.032.641	6.360.295	8.631.395	1,3%
İsveç	7.050.063	7.494.630	8.509.053	1,3%
Malezya	7.039.872	7.487.921	7.042.559	1,1%
Brezilya	4.416.668	4.515.806	7.029.123	1,1%
Tayvan	2.990.178	3.474.926	6.917.212	1,1%
Çek Cum.	5.613.037	5.950.932	6.901.261	1,1%
G. Kore	3.441.577	3.903.593	6.845.313	1,1%
Vietnam	5.614.274	5.991.500	5.863.834	0,9%
Tayland	2.738.632	3.215.075	5.820.854	0,9%
İsviçre	2.769.095	2.773.701	5.717.594	0,9%
Finlandiya	4.049.161	4.610.832	5.154.838	0,8%
Türkiye	2.960.885	3.073.428	5.134.387	0,8%
Hindistan	3.207.005	3.607.360	5.025.154	0,8%
Nijerya	1.370.953	2.185.946	4.981.978	0,8%
İsrail	1.977.479	2.055.060	4.952.793	0,8%
Danimarka	3.581.273	4.118.280	4.771.521	0,7%
Singapur	2.715.307	4.119.074	4.418.830	0,7%
Endonezya	2.622.228	3.430.361	4.315.556	0,7%
Suudi Arabistan	1.898.835	1.436.958	3.934.532	0,6%
Meksika	1.586.190	1.703.907	3.675.817	0,6%
Avusturya	2.396.596	2.877.420	3.578.267	0,6%
Kanada	1.440.436	1.660.156	3.313.240	0,5%
Macaristan	2.318.619	2.505.338	3.208.516	0,5%
Irak	1.798.416	3.084.842	3.202.803	0,5%
Bangladeş	1.096.517	1.416.491	2.824.781	0,4%
İzlanda	722.243	1.012.692	2.654.282	0,4%
G. Afrika Cum.	1.209.696	1.416.193	2.606.986	0,4%
Portekiz	1.983.686	2.290.289	2.533.510	0,4%
Dünya	398.336.339	450.075.698	646.028.395	

Kaynak: ITC-Trade Map

DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

DIŞ TİCARET POLİTİKASI

Hollanda, 1958 yılında yürürlüğe girmiş olan Roma Anlaşması ile oluşturulan Avrupa Toplulukları'nın ve dolayısıyla Avrupa Birliği'nin kurucu üyelerinden biridir. Hollanda'nın dış ticaret mevzuatı AB normlarına uygun ve oldukça liberal bir sistemdir. AB üyeleri arasında gümrük birliği bulunmakta ve ortak dış ticaret politikası uygulanmaktadır. Bunun bir sonucu olarak dış ticaret politikaları ve ilgili mevzuat AB organları düzeyinde belirlenmekte ve üye ülkelerce bu mevzuatlar aynen alınarak ya da ulusal mevzuatlarına aktararak uygulanmaktadır. Dolayısıyla, Hollanda, diğer AB üyeleri gibi, AB dış ticaret mevzuatını uygulamaktadır. Bu çerçevede, Hollanda dahil tüm AB ülkelerinde Avrupa Toplulukları Entegre Gümrük Tarifesi'ne (TARIC) göre ortak gümrük tarifesi uygulanmakta, ithalatta alınan vergiler KDV dışında aynı olmaktadır.

Hollanda'da gümrük mevzuatının uygulaması Vergi ve Gümrük İdaresi (Belastingdienst; <http://www.belastingdienst.nl>) tarafından takip edilmektedir. Gümrük işlemleri ithalatçı ya da temsilcisi tarafından yürütülebilmektedir. Tek İdari Belge, Gümrük İdaresi'ne elden verilebileceği gibi internetten elektronik olarak da sunulabilmektedir. Diğer taraftan, tarife dışı engeller, anti-damping uygulamaları, çok taraflı ticaret anlaşmaları ve preferanslar ortak dış ticaret politikasının bir gereği olarak AB düzeyinde belirlenmektedir.

İTHALAT REJİMİ

AB Gümrük Birliği'nin bir sonucu olarak Hollanda, AB tarafından belirlenen gümrük vergilerini uygulamaktadır. AB'nin uyguladığı gümrük vergilerine dair bilgilere aşağıdaki internet sayfasından (<http://madb.europa.eu/madb/euTariffs.htm>) ulaşılabilmektedir. İthalatta gümrük vergisi, özel tüketim vergisi (bazı ürünlerde) ve KDV alınmaktadır. Gümrük tarifesi tüm AB üyeleri için aynı iken, özel tüketim vergisi ile KDV oranları değişebilmektedir.

TARİFELER VE DİŐER VERGİLER

Katma Değer Vergisi, Hollanda'da Belasting over de Toegevoegde Waarde (BTW) adı altında uygulanmaktadır. AB'nin KDV mevzuatı Hollanda mevzuatına Wet op de Omzetbelasting (İşlem Vergisi Kanunu, 28 June 1968, Stb. 1968, 329) ile aktarılmıştır. KDV'yi toplamakla görevli kurum Belastingdienst (Vergi ve Gümrük İdaresi) iken, ithalatta bu görevi Douane (Hollanda Gümrük İdaresi; <http://www.douane.nl>) yürütmektedir.

Hollanda'da piyasaya sürülmek üzere ithal edilen her türlü ürün KDV'ye tabidir. AŞağıdaki gümrük rejimlerine tabi tutulan ürünler için o rejim altında kaldıkları sürece KDV uygulanmamaktadır:

- Serbest bölge ya da serbest antrepoya konulan ürünler
- Geçici depolamaya tabi ürünler
- Gümrük antreposuna ya da dahilde işleme rejimine sokulan ürünler
- Geçici ithal edilen ürünler
- Transit rejimine tabi ürünler

Bazı ürünler KDV'den muaftır. Uluslararası taşımacılıkta kullanılacak uçaklar ve bunların donanım malzemeleri, deniz taşıtları (özel botlar hariç) ve bunların donanım malzemeleri ile yapay dış KDV'den muaf olan ticari ürünlerdir.

Standart KDV oranı 1 Ekim 2012 tarihinden itibaren % 21 olmuştur. Bazı ürünler için indirimli oran olan % 6 KDV uygulanmaktadır. İndirimli oran uygulanan bazı ürünler şunlardır:

- Canlı hayvanlar
- Ziraat ve bahçecilik tohumları
- Bitki ve bitki ürünleri

- Ağaç
- Gıda ve alkolsüz içecekler
- Su
- Hayvan yemi
- Veterinerlik ilaçları
- İlaçlar ve bazı tıbbi araçlar
- Kitap, gazete, dergi ve diğer basılı eşya
- Sanat ürünleri
- Tarımda kullanılan motorin

Hollanda'da KDV'ye tabi işlemler yapan ancak Hollanda'da yerleşik olmayan yabancı kişiler KDV işlemlerinin yerine getirilmesi amacıyla ya kayıt olmalı ya da bir vergi temsilcisi atmalıdır. KDV için kayıt Belastingdienst Limburg / Kantoor Buitenland'e (Vergi İdaresi – Uluslararası İşler Bölümü) yapılmaktadır. Hollanda'da vergilendirilebilir bir işlem (bir mal ve hizmet satışı) yapmayan yabancılar, Hollanda'da ödedikleri KDV'nin geri ödenmesi için Belastingdienst Limburg / Afdeling Omzetbelasting'den (KDV Dairesi) temin edecekleri bir formla başvurabilmektedir.

Özel tüketim vergisi (Excise tax), belirli ürünlerin üretimi, üçüncü bir ülkeden ithalatı ya da diğer bir AB üyesi ülkeden Hollanda piyasasına sürülmesi durumunda uygulanmaktadır. Özel tüketim vergileri, Douane (Hollanda Gümrük İdaresi) tarafından tahsil edilmektedir.

Özel tüketim vergileri, AB düzeyinde 92/12/EEC sayılı Direktifle genel kurallara bağlanırken özel ürün bazında AB'nin ayrıntılı düzenlemeleri de mevcuttur. Söz konusu mevzuat Hollanda hukukuna Wet op de accijns (Özel Tüketim Vergileri Kanunu, 31 Ekim 1991, Stb. 1991, 561) ile aktarılmıştır. Ürünler bazında özel mevzuat düzenlemeleri de mevcuttur:

- Wet belastingen op milieugrondslag (Çevre Vergileri Kanunu, 23 December 1994, Stb. 1994, 923)
- Wet voorraadvoorming aardolieproducten (Petrol Ürünleri Depolama Kanunu, 28 March 2001, Stb. 2001, 155)
- Wet op de verbruiksbelastingen van alcoholvrije dranken en van enkele andere producten (Alkolsüz içkiler ve diğer Bazı Ürünlerde Tüketim Vergisi Kanunu, 24 December 1992, Stb. 1992, 685)

Özel tüketim vergileri uygulanan ürünler aşağıdadır:

- Alkollü içkiler
- Petrol, elektrik, doğalgaz
- İşlenmiş tütün

TARİFE DİŞİ ENGELLER

AB, haksız ticaret uygulamalarına karşı DTÖ anlaşmalarının üye devletlere verdiği yetkiler çerçevesinde, ticari korunma önlemleri uygulamaktadır. AB ve dolayısıyla Hollanda tarafından uygulanan korunma önlemleri bilgilerine aşağıdaki web sayfasından ulaşılabilmektedir. (http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/anti_dumping/stats.htm)

Diğer taraftan, tarım, tekstil ve demir-çelik ürünleri ithalatında çeşitli önlemler uygulanmaktadır. Bu uygulamalar kapsamında, ithalatçılardan gümrük işlemlerinin yapılabilmesi için ithalat sertifikası ya da ithalat lisansı talep edilmektedir. Hollanda'da bu çerçevede ithalat lisansı vermeye yetkili kuruluşlar şunlardır:

- Tekstil Ürünleri: Belastingdienst / Centrale Dienst voor In- en Uitvoer (Merkezi İthalat ve İhracat İdaresi)
- Tarım Ürünleri:
 - Süt ve süt ürünleri: Productschap Zuivel (Hollanda Süt Ürünleri Kurulu; www.prodzuivel.nl)
 - Et, tavuk, yumurta: Productschap Vee, Vlees en Eieren - PVE (Hayvancılık, Et ve Yumurta Kurulu; www.pve.nl)

- o İşlenmiş meyve ve sebze ürünleri: Productschap Tuinbouw (Bahçecilik Ürünleri Kurulu; www.tuinbouw.nl)
- o Tahıllar, şeker ve yağlar: Hoofdproductschap Akkerbouw (Tarım Ana Kurulu; www.hpa.nl)

ÜRÜN STANDARTLARI İLE İLGİLİ UYGULAMALAR

Hollanda, ilgili AB direktifleri doğrultusunda AB standardizasyon mevzuatını uygulamaktadır. AB standardizasyon mevzuatı, ürünlerin AB pazarına girişte sağlık, güvenlik, tüketiciler ve çevrenin korunması kapsamında uyulması gereken temel konuları kapsamaktadır. Ürünlerin standartlara uygunluğu ithalat aşamasında kontrol edilebileceği gibi, piyasa gözetimi yoluyla da denetlenebilmektedir.

AB ülkelerine ve dolayısıyla Hollanda'ya ihracat yaparken pek çok makina, ekipman, elektrikli aletler, oyuncak vb. ürün için CE işareti gereklidir. İthal edilen ürünler için ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi gibi standartlar ve gıdalar için ayrıca, HACCP (Kritik Kontrol Noktalarında tehlike Analizi sistemi) gibi standartlar ve GLOBALGAP sertifikası gereklidir.

GLOBALGAP olarak bilinen, EurepGAP sertifikası, Euro Retail Produce Working Group'' ve GAP (Good Agricultural Practices -İyi Tarım Uygulamaları) tanımlarının birleşmesi ile oluşmuştur. AB ülkelerinde ve bu kapsamda Hollanda'daki süpermarketlerde satılacak gıdaların ithalatında bu belge talep edilmektedir. Hollanda'daki büyük perakende gıda zincir mağazaları tarafından talep edilen bu sertifikanın, yakın gelecekte AB ülkelerine yapılacak ihracatta zorunlu hale geleceği bilinmektedir.

AB'nin zaman zaman gerekli gördüğü hallerde, örneğin afla toksin ve gıdalarda kullanılan koruyucu kimyasallar ve oranları veya bunlara benzer tüketici sağlığı açısından tehlike oluşturabilecek konularda ya ithalatçı ya da ilgili devlet kuruluşları aracılığıyla ithal edilen gıdalar gümrüklerden çıkmadan ürünlerden örnekler alınarak analiz edilmekte ve analiz sonuçları belli olana kadar ürünler tutulmaktadır.

Bu kapsamda, fındık, fıstık ve incirde aflatoksin, kayısıda kükürt ve zeytinde kullanılan koruyucu kimyasallar kontrolü kapsamında, gerek Hollanda gümrük teşkilatı laboratuvarlarında, gerekse ithalatçı firmanın isteği veya talebi üzerine bağımsız laboratuvarlarda analizler yapılmaktadır. Bu laboratuvarlardan birisi, 'Gıda ve Tüketici Ürünleri Güvenlik Otoritesi -VWA (Voedsel en Waren Autoriteit) isimli devlet kuruluşuna aittir.

Hollanda'da Standartlar konusunda çalışan akreditasyon kuruluşu, Hollanda Standardizasyon Kuruluşu-'Nederlands Normalisatie Instituut – NEN' isimli kuruluş olup, çeşitli standart ve normlar konusunda bilgi, ücret karşılığında web sayfasından (<http://www2.nen.nl>) ya da posta yolu ile alınabilmektedir.

TÜRKİYE İLE TİCARET

TÜRKİYE- HOLLANDA TİCARETİNİN SEYRİ (MİLYON DOLAR)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2014	3.458,7	3.564,4	7.023,1	-105,7
2015	3.154,9	2.914,4	6.069,2	240,5
2016	3.589,4	3.014,8	6.604,2	574,6
2017	3.864,5	3.747,6	7.612,1	116,9
2018	4.761,9	3.304,6	8.066,5	1.457,3

Kaynak: TÜİK

TÜRKİYE'NİN HOLLANDA'YA İHRACATINDA BAŞLICA ÜRÜNLER (1.000 DOLAR)

Fasıl	Fasıl adı	2016	2017	2018	Payı
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	664.820.109	661.340.198	754.189.649	15,84%
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	387.305.507	445.743.274	520.450.374	10,93%
72	Demir ve çelik	168.285.059	243.546.496	373.053.977	7,84%
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	266.065.908	301.484.412	370.373.964	7,78%
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	176.947.641	216.092.910	324.740.052	6,82%
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	159.529.259	88.541.749	236.206.893	4,96%
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	80.067.552	114.025.862	165.354.350	3,47%
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	148.854.043	133.337.291	148.454.446	3,12%
3	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan diğer omurgasız hayvanlar	159.350.162	148.535.069	145.301.104	3,05%
20	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	130.538.148	130.585.643	137.236.498	2,88%
54	Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	106.822.604	111.377.550	129.267.325	2,72%
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	125.503.783	124.112.534	128.359.588	2,70%
39	Plastikler ve mamulleri	105.947.054	111.425.464	117.152.399	2,46%
73	Demir veya çelikten eşya	84.602.017	95.203.713	105.726.891	2,22%
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	121.296.512	105.147.542	95.492.275	2,01%

88	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçalar	11.430.687	10.419.498	81.509.477	1,71%
28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	57.290.633	52.550.498	78.774.900	1,65%
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	56.836.409	61.708.091	76.841.764	1,61%
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar	54.866.148	64.990.669	73.939.127	1,55%
60	Örme eşya	35.454.768	41.423.324	46.250.278	0,97%
25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçılar, kireçler ve çimento	30.686.677	37.503.687	44.888.576	0,94%
89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	645.017	61.890.010	39.753.450	0,84%
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	11.141.816	16.901.567	34.115.598	0,72%
7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	27.237.876	34.365.406	33.067.523	0,69%
21	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	30.630.604	30.956.297	32.824.668	0,69%
69	Seramik mamulleri	21.706.863	22.874.682	31.461.819	0,66%
38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	20.281.944	13.263.550	27.195.421	0,57%
29	Organik kimyasal ürünler	12.913.430	28.680.801	26.139.671	0,55%
33	Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	16.907.090	24.476.651	25.497.434	0,54%
6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökleri ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	16.619.118	18.238.021	23.927.235	0,50%
48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	17.843.986	17.953.129	19.721.268	0,41%
70	Cam ve cam eşya	16.320.101	15.525.785	19.617.314	0,41%
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	15.346.383	17.729.468	18.789.386	0,39%
34	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar, bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	13.297.471	17.063.009	17.131.508	0,36%
42	Deri-saraciyeci eşyası, eyer-koşum takımları, seyahat eşyası, el çantaları vb mahfazalar, hayvan bağırsağından mamul eşya	10.656.025	11.707.069	17.066.431	0,36%
74	Bakır ve bakırdan eşya	9.549.547	14.033.667	16.908.266	0,36%
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	17.200.175	20.931.586	16.420.179	0,34%
57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	16.494.034	17.189.699	15.232.330	0,32%
24	Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	18.845.988	12.886.617	14.682.886	0,31%

90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	19.729.727	14.035.383	14.602.937	0,31%
17	Şeker ve şeker mamulleri	16.553.635	16.955.107	13.804.687	0,29%
64	Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya, bunların aksamı	16.133.806	14.525.141	11.830.717	0,25%
83	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	5.393.522	5.603.934	11.369.666	0,24%
12	Yağlı tohum ve meyvalar, muhtelif tane, tohum ve meyvalar, sanayide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	14.046.373	10.363.229	10.077.450	0,21%
19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	8.699.621	7.412.912	9.742.018	0,20%
22	Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	4.939.858	4.528.113	9.184.570	0,19%
56	Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya	6.092.378	7.301.133	8.802.097	0,18%
59	Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokunabilir mensucat, dokunabilir maddelerden teknik eşya	7.186.606	8.082.952	7.988.747	0,17%
9	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	6.524.286	6.086.958	7.138.356	0,15%
68	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	6.946.248	5.968.845	6.987.895	0,15%
96	Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, fırça vb.)	4.046.140	4.662.228	6.465.946	0,14%
58	Özel dokunmuş mensucat, tuftedilmiş dokunabilir mensucat, dantela, duvar halıları, şeritçi ve kaytancı eşyası, işlemler	3.193.985	4.308.394	5.201.493	0,11%
10	Hububat	34.780	6.457.337	4.960.654	0,10%
30	Eczacılık ürünleri	2.916.264	3.833.016	4.741.573	0,10%
82	Adi metallerden aletler, bıçakçı eşyası ve sofrta takımları, adi metallerden bunların aksam ve parçaları	7.368.542	7.349.456	4.243.218	0,09%
32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülâsalar, tanenler, boyalar, pigmentler, vb, vernikler, vb, macunlar, mürekkepler	2.327.885	1.905.113	3.694.604	0,08%
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	1.978.687	3.975.919	3.689.515	0,08%
18	Kakao ve kakao müstahzarları	1.668.262	3.084.978	3.314.764	0,07%
91	Saatler ve bunların aksam ve parçaları	2.198.026	1.276.007	3.288.129	0,07%
26	Metal cevherleri, cüraf ve kül	775.191	10.957.749	3.286.212	0,07%
15	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, yemeklik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	9.507.346	4.618.499	3.257.236	0,07%
49	Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayiinin diğer mamulleri, el ve makina yazısı metinler ve planlar	1.402.105	1.739.097	2.871.759	0,06%

99	Kişisel eşyalar, deniz ve hava taşıtlarına verilen kumanya ve malzeme (yakıtlar hariç)	3.841.994	1.813.245	2.416.269	0,05%
65	Başlıklar ve aksesuarları (şapka, kasket, koruyucu başlıklar vb.)	381.865	1.378.393	2.123.000	0,04%
43	Kürkler ve taklit kürkleri, bunların mamulleri	1.804.493	1.624.180	2.000.617	0,04%
51	Yapağı ve yün, ince veya kaba hayvan kılı, at kılından iplik ve dokunmuş mensucat	380.666	517.232	1.214.430	0,03%
81	Diğer adi metaller (tungsten, molibden, tantal, magnezyum, kobalt, bizmut, kadmiyum, vb.), sermetler, bunlardan eşya	259.624	1.053.545	1.205.971	0,03%
53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	459.862	683.283	1.155.973	0,02%
11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, insülin, buğday gluteni	1.123.279	1.535.412	1.044.043	0,02%
75	Nikel ve nikelten eşya	189.287	746.820	822.557	0,02%
86	Demiryolu vb hatlara ait taşıtlar ve malzemeler, bunların aksesuarları, mekanik trafik sinyalizasyon cihazları	73.613	33.442	775.499	0,02%
95	Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri, bunların aksesuarları, parça ve aksesuarları	480.291	869.076	688.106	0,01%
35	Albüminoid maddeler, değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler, tutkallar, enzimler	436.643	680.443	580.294	0,01%
23	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	1.475.145	728.369	549.252	0,01%
92	Müzik aletleri, bunların aksesuarları, parça ve aksesuarları	385.839	294.357	522.984	0,01%
4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	209.041	250.056	442.732	0,01%
93	Silahlar ve mühimmat, bunların aksesuarları, parça ve aksesuarları	505.170	507.787	373.737	0,01%
66	Şemsiyeler, güneş şemsiyeleri, bastonlar, iskemle bastonlar, kamçılar, kırbaçlar ve bunların aksesuarları	80.076	91.998	202.575	0,00%
78	Kurşun ve kurşundan eşya	221.629	135.846	197.579	0,00%
14	Örölmeye elverişli bitkisel maddeler, tarifinin başka yerinde belirtilmeyen veya yer almayan bitkisel ürünler	572.474	286.756	161.182	0,00%
41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	45.774	32.627	148.462	0,00%
16	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızlarının müstahzarları	41.640	51.446	130.893	0,00%
	DİĞER	662.044	377.385	278.033	0,01%
	TOPLAM	3.589.431.870	3.864.485.686	4.760.694.725	

Kaynak: TÜİK

TÜRKİYE'NİN HOLLANDA'DAN İTHAL ETTİĞİ BAŞLICA ÜRÜNLER (1.000 DOLAR)

Fasıl	Fasıl adı	2016	2017	2018	Payı
72	Demir ve çelik	665.062.663	991.482.111	1.014.183.887	30,69%
39	Plastikler ve mamulleri	416.222.277	478.916.844	478.397.916	14,48%
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	269.339.655	274.308.160	240.102.960	7,27%
29	Organik kimyasal ürünler	220.000.569	237.275.083	225.455.514	6,82%
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	191.085.236	139.878.591	151.638.742	4,59%
21	Yenilen çeşitli gıda müstahzarları (kahve hülusalari, çay hülusalari, mayalar, soslar, diyet mamaları, vb.)	100.715.899	116.234.711	121.632.469	3,68%
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	65.430.974	83.592.778	76.036.763	2,30%
24	Tütün ve tütün yerine geçen işlenmiş maddeler	65.891.292	56.653.909	70.999.421	2,15%
38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	53.687.649	60.321.283	70.519.947	2,13%
30	Eczacılık ürünleri	75.329.327	88.071.193	70.498.607	2,13%
32	Debagatte ve boyacılıkta kullanılan hülusalari, tanenler, boyalar, pigmentler,vb, vernikler, vb, macunlar, mürekkepler	71.730.015	73.830.738	69.523.345	2,10%
40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	52.928.562	62.248.546	64.033.524	1,94%
18	Kakao ve kakao müstahzarları	39.500.620	77.871.773	62.160.622	1,88%
90	Optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar, tıbbi, cerrahi alet ve cihazlar, bunların aksam, parça ve aksesuarı	56.871.489	58.020.630	42.362.945	1,28%
34	Sabunlar, yüzey-aktif organik maddeler, yıkama-yağlama müstahzarları, mumlar, bakım müstahzarları, dişçilik müstahzarları	31.650.810	40.208.793	40.295.030	1,22%
48	Kağıt ve karton, kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya	47.455.505	52.339.726	37.913.573	1,15%
33	Uçucu yağlar ve rezinoitler, parfümeri, kozmetik veya tuvalet müstahzarları	36.934.405	34.561.383	35.042.121	1,06%
35	Albüminoid maddeler, değişikliğe uğramış nişasta esaslı ürünler, tutkallar, enzimler	24.927.016	29.269.056	32.635.687	0,99%
6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler, yumrular, kökler ve benzerleri, kesme çiçekler ve süs yaprakları	37.065.158	37.373.980	29.747.581	0,90%
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	23.239.190	24.992.898	26.855.987	0,81%

27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	155.645.658	178.735.040	24.119.343	0,73%
25	Tuz, kükürt, topraklar ve taşlar, alçıklar, kireçler ve çimento	12.170.018	16.790.236	20.491.903	0,62%
9	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	11.289.414	15.003.471	19.933.683	0,60%
22	Meşrubat, alkollü içkiler ve sirke	16.434.514	18.125.062	19.393.279	0,59%
28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	15.235.077	17.795.499	17.731.821	0,54%
37	Fotoğrafçılıkta veya sinemacılıkta kullanılan eşya	20.250.943	17.802.376	16.073.880	0,49%
23	Gıda sanayiinin kalıntı ve döküntüleri, hayvanlar için hazırlanmış kaba yemler	10.339.542	17.224.218	15.963.185	0,48%
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	2.992.413	203.581.110	14.081.566	0,43%
73	Demir veya çelikten eşya	17.820.040	18.501.624	13.341.591	0,40%
47	Odun veya diğer lifli selülozik maddelerin hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton (döküntü, kırıntı ve hurdalar)	2.849.038	23.807.980	12.877.650	0,39%
54	Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	13.367.515	14.144.151	12.570.478	0,38%
89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	4.061.754	27.137.803	11.771.030	0,36%
11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	13.492.477	8.214.366	9.874.072	0,30%
19	Hububat, un, nişasta veya süt müstahzarları, pastacılık ürünleri	8.779.272	8.359.415	9.710.010	0,29%
57	Halılar ve diğer dokumaya elverişli maddelerden yer kaplamaları	7.130.383	9.547.259	9.245.603	0,28%
12	Yağlı tohum ve meyvalar, muhtelif tane, tohum ve meyvalar, sanayiide ve tıpta kullanılan bitkiler, saman ve kaba yem	12.876.866	9.377.373	8.224.861	0,25%
7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	10.984.544	5.879.754	8.133.330	0,25%
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb, prefabrik yapılar	7.611.930	8.678.981	7.759.696	0,23%
17	Şeker ve şeker mamulleri	8.915.547	6.992.424	7.696.681	0,23%
70	Cam ve cam eşya	5.769.365	6.403.329	5.982.073	0,18%
96	Çeşitli mamul eşya (hijyenik havlu, bebek bezi, kalem, çakmak, fermuar, fırça vb.)	4.915.555	5.605.493	5.946.508	0,18%
15	Hayvansal ve bitkisel katı ve sıvı yağlar, yemeklik katı yağlar, hayvansal ve bitkisel mumlar	7.105.817	6.371.724	5.740.651	0,17%

68	Taş, alçı, çimento, amyant, mika veya benzeri maddelerden eşya	3.273.608	4.043.344	5.110.491	0,15%
74	Bakır ve bakırdan eşya	4.027.668	3.905.625	5.007.492	0,15%
79	Çinko ve çinkodan eşya	3.178.202	4.919.974	4.839.497	0,15%
82	Adi metallerden aletler, bıçakçı eşyası ve sofrta takımları, adi metallerden bunların aksam ve parçaları	14.024.328	7.413.905	4.699.894	0,14%
20	Sebzeler, meyvalar, sert kabuklu meyvalar ve bitkilerin diğer kısımlarından elde edilen müstahzarlar	3.588.440	3.896.392	4.565.928	0,14%
59	Emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya lamine edilmiş dokunabilir mensucat, dokunabilir maddelerden teknik eşya	3.742.252	5.669.561	4.522.377	0,14%
31	Gübreler	13.185.004	15.737.207	4.336.483	0,13%
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	4.392.398	3.031.552	3.981.250	0,12%
75	Nikel ve nikelden eşya	328.909	1.939.158	3.351.935	0,10%
83	Adi metallerden çeşitli eşya (kilit, kasa, mobilya tertibatı, vb.)	2.658.877	2.941.538	2.981.322	0,09%
56	Vatka, keçe ve dokunmamış mensucat, özel iplikler, sicim, kordon, ip, halat ve bunlardan mamul eşya	1.974.792	2.519.841	2.292.486	0,07%
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	1.917.057	1.238.968	2.188.801	0,07%
4	Süt ürünleri, yumurtalar, tabii bal, diğer yenilebilir hayvansal menşeli ürünler	2.193.480	1.719.274	2.171.940	0,07%
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	3.292.599	2.703.613	2.169.403	0,07%
62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	2.049.825	2.400.838	1.949.312	0,06%
1	Canlı hayvanlar	844.832	836.811	1.799.371	0,05%
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	1.642.235	2.827.970	1.392.637	0,04%
60	Örme eşya	1.340.559	1.487.769	1.382.675	0,04%
26	Metal cevherleri, cüruf ve kül	1.439.068	1.668.425	1.055.820	0,03%
49	Basılı kitaplar, gazeteler, resimler ve baskı sanayiinin diğer mamulleri, el ve makina yazısı metinler ve planlar	2.121.606	1.433.125	958.908	0,03%
88	Hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçalar	2.131.172	450.402	880.101	0,03%
63	Dokunabilir maddelerden hazır eşya, takımlar, kullanılmış giyim ve dokunmuş diğer eşya, paçavralar	627.119	617.741	741.070	0,02%
58	Özel dokunmuş mensucat, tuftedilmiş dokunabilir mensucat, dantela, duvar halıları, şeritçi ve kaytancı eşyası, işlemler	694.751	732.487	665.077	0,02%
41	Ham postlar, deriler (kürkler hariç) ve köseleler	950.131	665.979	572.818	0,02%
99	Kişisel eşyalar, deniz ve hava taşıtlarına verilen kumanya ve malzeme (yakıtlar hariç)	1.048.553	30.202	488.207	0,01%
3	Balıklar, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar ve suda yaşayan	221.651	4.360.234	482.850	0,01%

	diğer omurgasız hayvanlar				
69	Seramik mamulleri	383.012	446.393	424.770	0,01%
95	Oyuncaklar, oyun ve spor malzemeleri, bunların aksam, parça ve aksesuarı	765.556	1.235.847	356.365	0,01%
52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	436.233	464.531	347.251	0,01%
13	Lak, sakız, reçine ve diğer bitkisel özsu ve hūlasalar	355.080	298.653	336.052	0,01%
97	Sanat eserleri, koleksiyon eşyası ve antikalar	642.865	861.390	325.587	0,01%
42	Deri-saraciye eşyası, eyer-koşum takımları, seyahat eşyası, el çantaları vb mahfazalar, hayvan bağırsağından mamul eşya	465.541	692.890	288.227	0,01%
43	Kürkler ve taklit kürkleri, bunların mamulleri	92.246	307.087	271.866	0,01%
81	Diğer adi metaller (tungsten, molibden, tantal, magnezyum, kobalt, bizmut, kadmiyum, vb.), sermetler, bunlardan eşya	1.973.074	634.323	201.426	0,01%
5	Diğer hayvansal menşeli ürünler (kıl, kemik, boynuz, fildişi, mercan, bağırsak, vb.)	81.612	142.940	195.850	0,01%
16	Et, balık, kabuklu hayvanlar, yumuşakçalar veya diğer su omurgasızlarının müstahzarları	109.721	98.868	128.929	0,00%
53	Dokumaya elverişli diğer bitkisel lifler, kağıt ipliği ve kağıt ipliğinden	7.934	56.561	127.057	0,00%
	DİĞER	3.028.352	1.657.121	289.698	0,01%
	TOPLAM	3.000.336.335	3.747.619.413	3.304.580.758	

Kaynak: TÜİK

İKİ ÜLKE ARASINDAKİ ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

Anlaşmanın Adı	İmza Tarihi
Ticaret ve Ödeme Anlaşması	06.09.1949
Ekonomik ve Teknik İşbirliği Ortak Komisyonu (KEK) Kurulmasına İlişkin Mektup Teatisi	24.01.1985
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	27.03.1986
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	27.03.1986
Hayvan Sağlığı Alanında İşbirliği Yapılmasına İlişkin Veterinerlik Anlaşması	24.05.1995
Tarım ve Kırsal Politikalar Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	21.09.2000
Enerji Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı	03.10.2000
Uluslararası Karayolu Taşıma Anlaşması	17.04.2003
Gümrükler Alanında İdari Yardım Anlaşması	18.08.2005

TÜRKİYE-HOLLANDA YATIRIM İLİŞKİLERİ

Türkiye'nin 2018 yılında yurtdışına gerçekleştirdiği 4 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırımda, Hollanda 1,83 milyar dolar ve %45,66 pay ile 1. sırada, 2018 yılında yurtdışından Türkiye'ye gelen 6 milyar dolar değerindeki toplam doğrudan yatırımda da 833 milyon dolar ve %13,9 pay ile yine 1. sıradadır (TCMB).

Toplam yabancı sermayeli firma sayısı açısından da, Alman ve İngiliz firmalardan sonra, Hollandalı firmalar üçüncü sırada gelmektedir. Bunlardan bazıları, onlarca yıldır Türkiye'de faaliyet gösteren Philips, Unilever, Shell ve ABN Amro gibi eski firmalardır. Son yıllarda Türkiye'de faaliyet göstermeye başlayan Hollandalı firmalar, daha çok, emlak ve inşaat sektörlerinde yatırım yapmıştır. Corio, Redevco ve Multi Turkmall gibi büyük Hollanda şirketleri ya yeni ticari projeler üstlenmekte ya da yerel firma ve gayrimenkulleri satın almaktadırlar. İnşaat ve pazarlama konularında uzmanlaşmış küçük ölçekli pek çok Hollanda firması, tatil yörelerindeki yerleşim projelerinde yoğun olarak faaliyet göstermektedir. Hollanda kökenli firmalar tarafından tercih edilen diğer alanlar ise şunlardır: Toptan ve perakende ticaret, turizm ve catering, nakliye ve haberleşme, makina sanayi, metal ve plastik işleme, tekstil ve hazır giyim, bilişim, yayıncılık ve eğitim sektörleri.

Toptan ve perakende ticaret alanında, hem C&A gibi tanınmış Hollanda perakende mağaza zincirleri, hem de ülke içi ve dışında farklı ürünlerin ticaretini yapan çok sayıda küçük firma bulunmaktadır. Turizm ve catering firmaları da emlak ve inşaat sektörlerinde faaliyet gösterenler gibi, çoğunlukla turistik yörelerde yatırım yapmaktadır. Bu iki sektörde çalışan Hollanda kökenli firmalar, genellikle Antalya, Aydın ve Muğla civarında yatırım yapmış bulunmaktadır.

Türkiye, geniş tüketici altyapısı ve Hollanda ile Avrupa'daki iç piyasalara hizmet verebilecek kalifiye teknik personele sahip olması nedeniyle, telekomünikasyon ve bilişim sektörlerinde de Hollandalı yatırımcıların büyük ilgisini çekmektedir. Bu sektörlerde faaliyet gösteren GreenCat, TopTel ve BitBrains gibi Hollandalı firmalar da Türkiye'de yatırım yapmış bulunmaktadır.

PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

FİKRİ VE SİNAİ MÜLKİYET HAKLARI

Hollanda'da fikri, sınai ve ticari mülkiyet hakları, yerel yasalar, ilgili AB yasaları ve TRIPS gibi uluslararası bazı anlaşmalarla koruma altına alınmıştır. Ürün ve hizmetlerin, söz konusu haklar açısından koruma altına alınması için, aşağıda belirtilen dört temel yasa bulunmaktadır:

- Patentlerin korunması
- Taslak ve modellerin korunması
- Markaların korunması
- Telif haklarının korunması
- Patentlerin Korunması

Patent, yeni bir ürün veya üretim aşamasındaki teknik buluşları koruma altına almaktadır. Patent, ürünün üçüncü kişiler tarafından kullanılması, satılması ya da üretilmesinin mucidin iznine tabi olması, yani lisans için kendisine ödeme yapılması anlamına gelmektedir. Patentler, Hollanda Patent Ofisi (<http://en.octrooicentrum.nl/index.php>) tarafından verilmektedir. Ofis, Hollanda Ekonomi Bakanlığı bünyesinde özerk bir kurumdur. Dosyalarında 60 milyon patent kayıtlı bulunmaktadır. Kurumdan ücretsiz bilgi almak mümkündür. Patent başvurusu şahsi olarak veya bir patent ajansı aracılığıyla yapılabilmektedir. Patent ajansları patent, marka ve modeller konusunda uzmanlaşmış kuruluşlardır.

DAĞITIM KANALLARI

Hollanda'daki dağıtım kanalları çok çeşitli ve gelişmiş bir yapıdadır. Ürünün özellikleri ve sektörün yapısına göre, dağıtım kanalları değişiklik göstermekte olup, kullanılacak dağıtım kanalının etraflica bir araştırma yapıldıktan sonra seçilmesi gerekir. IGEME Rotterdam Ofisinden, ilgili ürün konusundaki pazar araştırması edinildiğinde, ürün için en uygun dağıtım kanalı konusunda bilgiye ulaşmak mümkündür. Ayrıca, yerel pazar ve dağıtım kanalları konusunda uzman bir danışmanlık firmasından da hizmet alınabilir.

HOLLANDA GIDA PAZARINDAKİ DAĞITIM KANALLARINA BİR ÖRNEK OLARAK, YAŞ MEYVE-SEBZE DAĞITIM KANALLARI:

Hollanda'ya meyve ve sebze ithalatı genelde ithalatçı şirketler tarafından yapılmaktadır. Bu şirketler, manavlara, gıda hizmet sektörüne, gıda işleme sektöründe bulunan firmalara ve perakende zincirlerinin satın alma kuruluşlarına ürün tedarik etmektedir. Aynı zamanda, bu firmalardan bazıları, hem yerel olarak üretilen ürünleri hem de ithal ettikleri ürünlerin ihracatını da yapmaktadır.

Taze meyve ve sebze pazarındaki geleneksel dağıtım kanallarının yanı sıra, büyük perakende zincirlerinin doğrudan üretici ve ihracatçı firmalarla temasa geçmesi de sık olarak görülen uygulamalar arasındadır. Uzmanlaşmış ithalatçılar ve büyük firmalar adına çalışan satın alma grupları da doğrudan üretici ve ihracatçılardan alım yapmaktadır. Bu ithalatçıların bazıları aynı zamanda lojistik ve kalite kontrolü hizmeti de vermektedir. 'Superuni', 'Laurus' ve 'Bakker Barendrecht', büyük perakende zincirleri için alım yapan en büyük firmalardır.

Hollanda'daki en büyük meyve ve sebze ticareti yapan firmalardan birisi, 'The Greenery BV' isimli şirkettir. 1988'de kurulan 'The Greenery BV'nin 1500 üretici ortağı olup, 'The Greenery U.A' isimli kooperatifin pazarlama şirketidir. Şirketin İngiltere'de de bir şubesi bulunmaktadır. Üye firmaların tüm ürünleri, 'The Greenery BV' üzerinden pazarlanmaktadır. Şirket, üyelerinin üretimi olan ürünleri pazarlamanın yanı sıra, tüm yıl boyunca müşterilerine her türlü ürünü tedarik edebilmek amacıyla, diğer ülkelerden de ithalat yapmakta; ayrıca Avrupa, Kuzey Amerika ve Uzak Doğu'daki süpermarket zincirlerine meyve ve sebze tedarik etmektedir. Şirketin diğer müşterileri, toptancılar, katering şirketleri ve gıda işleme firmalarıdır.

Hollanda'da son yıllarda, süpermarketlerin pazar payının, manavların ve açık pazarların aleyhine bir şekilde arttığı görülmektedir. Şu anda süpermarketlerin pazar payı yaklaşık %80'dir. Tüketiciler, birçok malın bir arada bulunması nedeniyle, rahatlık açısından sebze ve meyve alışverişlerini de süpermarketlerden yapmayı tercih etmektedir.

Dünyanın ikinci büyük, Avrupa'nın en büyük limanı olan Rotterdam Limanı, aynı zamanda meyve ve sebze ticareti açısından da dünyadaki önemli limanlardan birisidir. Gerek limanın içerisinde, gerekse yakınında pek çok taşımacılık firması, meyve ve sebze tüccarı, gümrük bürosu, gözetim şirketi, soğuk hava deposu ve mezat bulunmaktadır. Diğer Avrupa kentlerine taşımacılık için geniş bir karayolları ağı da mevcuttur. Rotterdam üzerinde, iki önemli ırmak Kuzey Denizi ile birleşmektedir. Ren Nehri Almanya ve Merkezi Avrupa'ya, Maas Nehri ise Belçika ve Fransa'ya bağlantı sağlamaktadır. Ayrıca, Rotterdam, Belçika'da bulunan Anvers şehrine de su yolu ile bağlanmaktadır.

Çabuk bozulabilen değerli meyve ve sebzeler havayolu ile taşınmaktadır. Avrupa'nın en büyük 4. havalimanı olan Schiphol, taze ürünlerin depolanması ve nakliyesi için mükemmel olanaklar sunmaktadır.

REKLAM VE PROMOSYON

Hollanda pazarına girmek isteyen firmalarımız için, ülkede düzenlenen uluslararası nitelikteki fuarlara katılım etkin bir tanıtım aracı olabilir.

Ayrıca İnternet, televizyon, gazete ve dergi gibi yazılı basın yanı sıra, billboard reklamları ve televizyon ve sinema reklamları da Hollanda'da yaygın olarak kullanılan, etkin promosyon araçlarıdır.

AMBALAJ, PAKETLEME VE ETİKETLEME

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır. İlgili AB mevzuatına <http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/s16400.htm> web sayfasından ulaşılabilir.

AB mevzuatının yanında, bu konuda Hollanda'nın özel düzenlemeleri de bulunmaktadır. İlave dillerde bilgi de mümkün olmakla birlikte, etiketlerin Hollandaca olması zorunludur. Ayrıca, etiketleme kurallarına uygunluk ve verilen bilgilerin doğruluğu dağıtım zincirinin her aşamasında kontrol edilebilir. Kontroller, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (Kamu Sağlığı ve Spor Bakanlığı; <http://www.minvws.nl>) ile Voedsel en Waren Autoriteit - VWA (Gıda ve Tüketim Ürünleri Güvenliği Kurumu) tarafından yürütülmektedir.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

- Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar.
- Direktif 75/106/EEC (OJ L-42 15/02/1975) and 80/232/EEC (OJ L-51 25/02/1980); paket boyutlarına dair özel kurallar.
- Yönetmelik (EC) 1935/2004 (OJ L-338 13/11/2004); Gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.
- Direktif 2000/29/EC (OJ L-169 10/07/2000); Ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

Paketleme mevzuatının uygulanmasında görev alan Hollanda kurumları şunlardır:

- Paket hacimleri: Nederlands Meetinstituut B.V. - NMI (Hollanda Metroloji Enstitüsü; <http://www.nmi.nl>)
- Gıda maddeleriyle temas eden malzemeler: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport - VWS (Halk Sağlığı ve Spor Bakanlığı; <http://www.minvws.nl>), Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (Tarım, Doğa ve Gıda Kalitesi Bakanlığı) Voedsel en Waren Autoriteit - VWA (Gıda ve Tüketici Ürünleri Güvenliği Kurumu; <http://www.vwa.nl>)

ÜLKEDE İŞ KURMA MEVZUATI

Hollanda diğer AB Ülkeleri ile kıyaslandığında, yabancı kişi ya da kuruluşların şirket kurması ve ticari faaliyette bulunması açısından daha esnek ve liberal bir ortam sunmaktadır. Yabancı sermayeli bir şirketin kurulmasında, merkezi başka bir ülkede olan bir şirketin şube veya temsilcilik açmasında özel bir izne gerek bulunmamaktadır. Yerli ve yabancı şirketlerin ticari faaliyetleri bakımından tabii oldukları esaslar arasında da fark bulunmamaktadır. Yabancı

sermayeli şirketler de yerli sermayenin çalışabileceği her sahada çalışabilmektedir. Kurulacak şirketlerde, yerli ortak şartı da bulunmamaktadır.

Anonim şirket için 45.000 Avro asgari sermaye şartı bulunmaktadır. Yabancılar genelde limitet şirket türünü tercih etmektedirler. Hollanda yasalarına göre limitet şirket kurulabilmesi için tek kurucu ortağın olması yeterlidir.

Hollanda Parlamentosunda alınan karar gereğince, B.V. yani Limited Şirket kuruluşlarına kolaylık getirilmiştir. 1 Ekim 2012 tarihinden itibaren getirilen düzenlemeler aşağıdaki gibidir:

- Limited Şirket kuruluşlarında yatırılması zorunlu olan 18.000 Euro sermaye kaldırılmıştır. 1 Euro sent ile şirket kurabilme imkanı tanınmıştır.
- Şirket kuruluşu esnasında 18.000 Euro sermayenin yatırıldığını ve bloke edildiğini beyan eden banka yazısı ve mali müşavir beyanı kaldırılmıştır.
- Şirketin işleyişinin aksamaması için Ortaklar Kurulu dışında karar alma yetkisi tanınmıştır.
- Ortaklar Kurulu toplantılarının gerekli görülmesi halinde Hollanda dışında da yapılabilmesine imkan tanınmıştır.
- Hisse devirlerine sınırlama koyup koymamak ortakların inisiyatifine bırakılmıştır.

Yabancı yatırımcıların gayrimenkul edinme, şirket faaliyetlerinden doğan karı serbestçe transfer etme, mevcut veya yeni yatırımlarda kullanma, yatırımını tasfiye ederek veya satarak bedelini ülkesine transfer etme hakkı bulunmaktadır. Türkiye ile Hollanda arasında "Yatırımların Karşılıklı Teşviki" ve "Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması" mevcuttur.

Şirketin kurulabilmesi için, şirket merkezinin bulunacağı yerdeki Ticaret Odasına ön müracaatta bulunulması, şirketin türüne ve özellikle faaliyet alanına göre gerekli bilgi ve belgelerin temin edilmesinde yarar bulunmaktadır. Ticaret Odasından temin edilecek bilgiler kapsamında hazırlanacak belgeler ile yetkili bir notere müracaat edilmesi zorunludur.

Gerekli bilgi ve belgeler notere verildikten sonra, noter tarafından şirketin ana sözleşme taslağı hazırlanmakta ve kurulacak şirket için önerilen ticari ünvanın halihazırda faaliyette olan başka bir şirket tarafından kullanılıp kullanılmadığının tespit edilmesi için, Ticaret Odaları nezdinde araştırma yapılmaktadır. Noter tarafından yürütülen çalışmayı takiben, ana sözleşme taslağı ve diğer tüm gerekli belgeler Adalet Bakanlığı'na gönderilmektedir.

Adalet Bakanlığı, yürürlükte olan mevzuat hükümleri açısından kurulacak şirketin ana sözleşme taslağını ve kurucu ortakların durumlarını incelemektedir. Yapılan incelemeden sonra, Bakanlık başvuru ile ilgili görüşünü ilgili notere bildirmektedir. Adalet Bakanlığı'nın uygun görüşüne istinaden, evvelce kurucu ortaklar tarafından imzalanmış olan ana sözleşme taslağı noter tarafından da tasdik edilmektedir.

Şirket sermayesinin, kurulacak şirket adına bir bankada açtırlacak hesaba geçici olarak bloke edilmesi ve ilgili bankadan teyid edici mahiyette belge alınması da gereklidir.

Yukarıda bahsedilen işlemler tamamlandıktan sonra, ticaret sicili kaydı için şirket merkezinin bulunduğu Ticaret Odasına başvurulması gerekmektedir. Şirket kuruluşu için yetkili bir notere yapılacak müracaatta gerekli belge ve bilgiler şunlardır:

1. Şirket kurucusu gerçek veya tüzel kişiler hakkında bilgiler. Gerçek kişi kurucu ortakların kimliklerini tevsik edici belgeler ve ticari faaliyetleri hakkında bilgi, tüzel kişi kurucu ortakların ticaret sicil kaydı, ticari faaliyetleri ve mali hesapları hakkında bilgiler,
2. Şirket sermayesi, ortakların pay oranı, hisse devirlerinin tabi olacağı esaslar,
3. Şirketin faaliyet alanı ve kuruluş amacı,
4. Şirket merkezinin bulunacağı yer,
5. Şirketin temsil ve ilzamu, yönetim ve denetim kurullarının teşkili,
6. Şirket için düşünülen ticari ünvan.

Şirket ana sözleşmesinin noter tarafından onayını takiben, ticaret sicili kayıt işlemi için ilgili Ticaret Odasına yapılacak başvuru için gerekli belgeler ise şunlardır:

1. Şirketin noter tasdikli ana sözleşmesi,
2. Şirketin kayıtlı ve ödenmiş sermayesi,

3. Yönetim ve denetim kurullarında görev alacak kişilerin; isim, adres, uyrukları ve şahısları ile ilgili diğer bilgiler,

4. Şirketi temsil ve ilzama yetkili yönetici veya yöneticiler hakkında bilgiler.

Şirketin kuruluşu ile ilgili işlemlerin tamamlanmasından sonra, vergi ve sosyal güvenlik kayıtlarının yapılabilmesi için, şirket merkezinin bulunduğu bölgedeki vergi dairesine ve sosyal güvenlik idaresine müracaat edilmesi gerekmektedir.

Şirket kuruluşu esnasındaki işlemler için yaklaşık süreler şu şekildedir:

- Şirket kuruluşu için Noter tarafından yapılan işlemler, 1 ay
- Adalet Bakanlığı tarafından yapılan incelemenin sonuçlandırılması, 12-14 hafta
- Bankada hesap açtırmak, 3-4 gün
- Ticaret siciline kayıt, 1 gün
- Vergi dairesine kayıt, 4 hafta,
- Ulusal Sosyal Güvenlik Kurumuna kayıt, 1 ay

ŞUBE VEYA TEMSİLCİLİK AÇMAYA İLİŞKİN İŞLEMLER

Merkezi yurtdışında bulunan bir tüzel kişiliğin, Hollanda'da şube veya temsilcilik açmak suretiyle faaliyette bulunması da mümkündür. Şube kurulması şirket kurulmasına göre daha az zaman almaktadır. Şube ve temsilcilik açılabilmesi için, noter işlemleri gerekli olmayıp, şubenin açılacağı bölgedeki Ticaret Odasında, ticaret siciline kayıt yaptırmak gereklidir.

Kayıt için gerekli bilgiler şunlardır:

- Şirket isim ve adresi
- Şirket ana sözleşmesi (Hollandaca, İngilizce, Almanca ya da Fransızcaya çevrilmiş olarak)
- Sermayesi
- Yöneticilerin isim ve adresleri. (İkametgah ilmuhaberi gibi resmi bir belge ile verilmiş tarihi bir aydan eski olmamak üzere, resmi bir belge ile ibraz edilmelidir.)